

РАХУНКОВА ПАЛАТА

Затверджений Рішенням
Рахункової палати
від 08.08.2017 № 16-6

ЗВІТ

**про результати фінансового аудиту Державної служби геології та
надр України**

Київ 2017

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТА АУДИТУ	7
<i>1.1. Характеристика об'єкта аудиту</i>	<i>7</i>
<i>1.2. Оцінка внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту</i>	<i>13</i>
<i>1.3. Оцінка стану ведення бухгалтерського обліку</i>	<i>16</i>
2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ЗВІТНОСТІ	19
<i>2.1. Аудит розрахунків з оплати праці</i>	<i>19</i>
<i>2.2. Аудит дебіторської та кредиторської заборгованості</i>	<i>25</i>
<i>2.3. Аудит розрахунків з підзвітними особами</i>	<i>26</i>
<i>2.4. Аудит необоротних активів</i>	<i>28</i>
<i>2.5. Аудит запасів</i>	<i>32</i>
<i>2.6. Аудит залишків на позабалансових рахунках</i>	<i>33</i>
<i>2.7. Розкриття інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності</i>	<i>35</i>
ВИСНОВКИ	36
ПРОПОЗИЦІЇ	41

ПРЕАМБУЛА

Підстави для проведення аудиту: Закон України "Про Рахункову палату" (статті 4 і 7), План роботи Рахункової палати на II півріччя 2017 року.

Мета аудиту: перевірка, аналіз та оцінка правильності ведення, повноти обліку і достовірності звітності щодо надходжень і витрат бюджету, встановлення фактичного стану справ щодо цільового використання бюджетних коштів, дотримання законодавства при здійсненні операцій з бюджетними коштами в Державній службі геології та надр України (далі – Держгеонадра).

Предмет аудиту:

- фінансова та бюджетна звітність Держгеонадр за 2016 рік;
- облікова політика установи;
- фінансово-господарські операції;
- первинні документи бухгалтерського обліку за 2016 рік;
- договори, укладені Держгеонадрами, які виконувались у 2016 році;
- накази та інші розпорядчі документи Держгеонадр за 2016 рік;
- планові документи, що визначали використання бюджетних коштів у 2016 році;
- реєстри синтетичного обліку – меморіальні ордери (накопичувальні відомості) за 2016 рік;
- реєстри аналітичного обліку – книги і картки за 2016 рік;
- книга "Журнал-головна" за 2016 рік;
- елементи автоматизації бухгалтерського обліку за 2016 рік.
- інші статистичні та довідкові матеріали, що характеризують стан використання коштів Держгеонадрами;
- управлінські рішення Держгеонадр з питань фінансово-господарської діяльності та інших питань, які прийняті для досягнення максимальної економії ресурсів і забезпечення результативності діяльності з виконання власних повноважень;
- система внутрішнього контролю;
- внутрішнє середовище (середовище контролю), тобто, наявні в Держгеонадрах процеси, операції, регламенти, структури та розподіл повноважень щодо їх виконання, правила та принципи управління людськими ресурсами тощо, спрямовані на забезпечення реалізації законодавчо закріплених за Держгеонадрами функцій і завдань з метою досягнення визначеної мети та цілей.

Об'єкт аудиту: Державна служба геології та надр України.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: аудитом охоплено 2016 рік.

територіальні обмеження – м. Київ.

Усі аудиторські докази зібрані в ході аудиторських процедур, здійснених у Держгеонадрах, та оцінені з урахуванням визначеного рівня суттєвості.

Аудиту підлягала фінансова та бюджетна звітність Держгеонадр за 2016 рік, а також окремі господарські операції за попередні роки.

Аудит здійснювався із застосуванням вибірки елементів у межах генеральної сукупності.

Аудит передбачав виконання аудиторських процедур з метою отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриття у фінансовій та бюджетній звітності, цільового використання бюджетних коштів, а також дотримання законодавства при здійсненні операцій з бюджетними коштами.

Аудиторський висновок та звіт стосуються повного комплексу фінансової та бюджетної звітності Держгеонадр за 2016 рік, передбаченого розділом 2 Порядку складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 (далі – **Порядок № 44**).

Критерії оцінки, які використовувались у ході аудиту:

- *достовірності* – інформація, наведена у звітності щодо надходжень та витрат бюджету, має бути достовірною, тобто не містити викривлень;

- *відповідності* – звітність Держгеонадр щодо надходжень та витрат бюджету має відповідати аналогічним даним обліку органів Державної казначейської служби України (далі – **Казначейство**);

- *повноти* – звітність щодо надходжень та витрат бюджету повинна містити інформацію про всі проведені господарські операції, які відображені в бухгалтерському обліку;

- *цільового використання коштів* – кошти державного бюджету використані на цілі, передбачені бюджетними призначеннями, встановленими Законом України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" (із змінами), за напрямками використання бюджетних коштів, визначеними у паспортах бюджетних програм або в порядку використання бюджетних коштів;

- *законності* – операції з бюджетними коштами здійснювалися з дотриманням норм законодавства.

Під час проведення аудиту перевірі підлягали:

Твердження щодо класів операцій та подій у періоді, що перевірявся:

- *повнота* – відображені всі операції та події, які мають бути відображені в звітності;

- *наявність* – операції та події, які відображені у звітності, відбулися та стосуються вказаного об'єкта;

- *точність* – суми та інші дані, які стосуються відображених у звітності операцій та подій, відображені належним чином;

- *відсікання* – господарські операції та події відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони здійснені або виникли;

- *законність* – господарські операції здійснені на законних підставах, рішення об'єкта аудиту щодо здійснення таких операцій відповідають чинному законодавству;

- *класифікація* – господарські операції та події відображені на відповідних рахунках бухгалтерського обліку за своєю економічною суттю.

Твердження щодо залишків на статтях балансу на кінець звітного періоду:

- **повнота** – відображені всі активи, зобов'язання, які мають бути відображені в звітності;
- **існування** – активи та зобов'язання існують;
- **оцінка вартості та розподілу** – активи і зобов'язання включено до звітності у відповідних сумах, остаточні коригування оцінки вартості та розподілу відображені в звітності відповідним чином;
- **права та зобов'язання** – утримання чи контроль прав на активи, зобов'язання є обов'язком установи.

Твердження щодо подання та розкриття інформації:

- **повнота** – включено розкриття всієї інформації, яка має бути включена в фінансові звіти;
- **існування** – розкриті події, транзакції та інші операції дійсно відбулися;
- **точність та оцінка вартості** – фінансова та інша інформація розкрита достовірно та у необхідному обсязі;
- **наявність, права та зобов'язання** – події, операції та інші дії, інформація про які розкрита, відбулися та стосуються об'єктів аудиту.

Обсяг та зміст аудиторських процедур:

Для підтвердження знахідок, тверджень, висновків і рекомендацій щодо сум, відображених у фінансовій та бюджетній звітності, контрольна група отримувала аудиторські докази шляхом застосування процедур по суті з використанням різних технік і методів з урахуванням ідентифікованих ризиків та визначеного рівня суттєвості.

Так, контрольною групою використано принцип вибіркової перевірки наданої інформації, в результаті якої до уваги бралися лише істотні помилки. До звіту включались тільки помилки, які перевищували **рівень явно незначної помилки 3,0 тис. гривень**¹.

Для формулювання аудиторського висновку аудиторські докази отримувались за допомогою здійснення таких процедур: перевірка, запит, звіряння, огляд, оцінка, опитування, підрахунок, перерахунок, повторне обчислення, порівняння, зіставлення, спостереження, узагальнення та обстеження.

Для оцінки достовірності річної фінансової та бюджетної звітності Держгеонадр здійснено: **вибірковий аудит** щодо необоротних активів, розрахунків з оплати праці, розрахунків з підзвітними особами; в повному обсязі – аудит запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості, зобов'язань і грошових коштів.

Визначення рівня суттєвості: рівень суттєвості для виявлених порушень і відхилень фінансових показників встановлено з урахуванням того, що

---

¹ Рівень явно незначної помилки визначено на рівні 0,2 відс. від значення суттєвості для фінансової звітності. Відповідно до МС ВОФК 1450 (Д2) "Аудитор може вибрати суму, нижчу від якої викривлення можна вважати явно незначними та їх можна не накопичувати, оскільки аудитор вважає, що накопичення таких сум явно не матиме суттєвого впливу на фінансову звітність". При цьому, явно незначними помилками не вважаються помилки, пов'язані з шахрайством або нецільовим використанням коштів.

Держгеонадра є органом виконавчої влади, закріплене за ним майно є державною власністю, і є розпорядником коштів Державного бюджету України нижчого рівня. Суттєвість для фінансової звітності визначено на рівні 1 відс. від валюти балансу (158 011,6 тис. грн), що становить **1 580,1 тис. гривень**. Для бюджетної звітності суттєвість визначено на рівні 1 відс. від обсягу касових видатків (89 808,5 тис. грн) – **898,1 тис. гривень**. Ураховуючи ризик невиявлення помилок та, як наслідок, формулювання неправильного висновку, для розрахунку розміру вибірки застосовано робочу суттєвість на рівні 70 відс. від розміру суттєвості, яка становила:

- для фінансової звітності – 1 106,1 тис. гривень;
- для бюджетної звітності – 628,7 тис. гривень.

Оцінка ризиків. У ході попереднього вивчення предмета та об'єкта аудиту та під час проведення аудиту визначено такі **суттєві всеохоплюючі ризики**:

- введення в дію у 2015 році нових стандартів бухгалтерського обліку (навчання та підвищення кваліфікації працівників служби бухгалтерського обліку не проводились);
- контрольні заходи перед поданням звітності Держгеонадр до Казначейства управління внутрішнього аудиту не здійснювалися.

З метою реагування на всеохоплюючі ризики застосовано відповідні заходи контролю, зокрема, аудит доручено проводити досвідченим працівникам і застосовано перевірки, як в контрольній групі, так і з боку керівництва департаменту.

Під час аудиту також визначено **суттєві специфічні ризики**, зокрема:

- підвищення працівникам Держгеонадр посадових окладів на 25 відс. з грудня 2015 року;
- зміни в умовах оплати праці, у зв'язку з прийняттям Закону України "Про державну службу" від 10.12.2015 № 889 (набрав чинності з 01.05.2016) (далі – **Закон № 889**);
- деякі необоротні активи перебувають на відповідальному зберіганні;
- частина майна орендується.

З метою реагування на визначені суттєві конкретні ризики застосовано відповідні заходи контролю, зокрема, збільшено розмір вибірки та проведено додаткові процедури аудиту.

Відповідальність управлінського персоналу Держгеонадр за фінансову та бюджетну звітність: керівництво Держгеонадр несе відповідальність за складання фінансової і бюджетної звітності та її достовірне представлення відповідно до вимог Порядку № 44, а також за цільове використання бюджетних коштів, дотримання законодавства при здійсненні операцій з бюджетними коштами та внутрішній контроль, необхідний для забезпечення складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства та помилок.

Відповідальність аудитора:

Контрольна група Рахункової палати провела аудит із застосуванням:

- Методичних рекомендацій з проведення Рахунковою палатою фінансового аудиту, затверджених рішенням Рахункової палати від 22.09.2015 № 5-5;

- міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI: 100 "Фундаментальні принципи здійснення аудиту в державному секторі", 200 "Фундаментальні принципи здійснення фінансового аудиту", 1230 "Аудиторська документація", 1240 "Відповідальність аудитора, що стосується шахрайства, при аудиті фінансової звітності", 1250 "Розгляд законодавчих і нормативних актів при аудиті фінансової звітності", 1260 "Повідомлення інформації з питань аудиту тим, кого наділено найвищими повноваженнями", 1265 "Повідомлення інформації про недоліки внутрішнього контролю тим, кого наділено найвищими повноваженнями, та управлінському персоналу", 1300 "Планування аудиту фінансової звітності", 1315 "Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища", 1320 "Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту", 1330 "Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики", 1450 "Оцінка викривлень, ідентифікованих під час аудиту", 1500 "Аудиторські докази", 1520 "Аналітичні процедури", 1530 "Аудиторська вибірка", 1560 "Подальші події", 1700 "Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності", 1705 "Модифікації думки у звіті незалежного аудитора", 1706 "Пояснювальні параграфи та параграфи з інших питань у звіті незалежного аудитора", 4200 "Керівні принципи аудиту відповідності, що проводиться одночасно з аудитом фінансової звітності") у частині, що не суперечить Конституції та законам України.

Вказані стандарти вимагають дотримання відповідних етичних вимог, а також здійснення планування й проведення аудиту в такий спосіб, щоб отримати достатню впевненість, що фінансова та бюджетна звітність не містять суттєвих викривлень.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТА АУДИТУ

1.1. Характеристика об'єкта аудиту

Держгеонадра здійснює свою діяльність згідно з Положенням, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1174 "Про Положення про Державну службу геології та надр України".

Державна служба геології та надр України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів і який реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Основними завданнями Держгеонадр є:

реалізація державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр;

внесення на розгляд Міністра екології та природних ресурсів пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2016 рік", з урахуванням змін² на 2016 рік, Держгеонадрам, як розпоряднику нижчого рівня, визначені бюджетні призначення за КПКВК 2404010 "Керівництво та управління у сфері геологічного вивчення та використання надр" в обсязі 12 110,7 тис. грн за рахунок загального фонду і 9 050,0 тис. грн – за рахунок спеціального фонду, за КПКВК 2404020 "Розвиток мінеральної сировинної бази" – 68 826,3 тис. грн за рахунок коштів загального фонду державного бюджету.

Паспорт бюджетної програми за КПКВК 2404010 на 2016 рік затверджений спільним наказом Мінприроди та Мінфіну від 03.03.2016 № 78/310. Відповідно до паспорта обсяг бюджетних призначень становив 10 887,3 тис. грн за рахунок загального фонду та 9 050,0 тис. грн – спеціального фонду. Зміни до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2404010 на 2016 рік внесені спільними наказами Мінприроди та Мінфіну від 28.07.2016 № 287/694 (видатки – 10 920,1 тис. грн) і від 17.11.2016 № 425/980 (видатки – 12 110,7 тис. гривень).

Метою бюджетної програми за КПКВК 2404010 є реалізація державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Згідно з даними звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2404010 станом на 01.01.2017 касові видатки загального фонду становили 12 094,7 тис. грн, або 99,9 відс. плану, та спеціального фонду – 8 887,5 тис. грн, або 98,2 відсотка.

Відповідно до звіту про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма № 4-1д) за 2016 рік, залишок коштів на початок року становив 138 816,9 тис. гривень. Надходження коштів у звітному році затверджено в обсязі 17 194,8 тис. грн, з яких за рахунок послуг, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (*плата купівлі-продажу права на користування геологічною інформацією та за пакети аукціонної документації*) – 10 510,0 тис. грн і фінансування – 6 684,8 тис. гривень. Нараховано доходів і надійшло коштів за 2016 рік 18 588,2 тис. грн, залишок коштів на кінець року становив 148 517,6 тис. грн, який підтверджено виписками з Казначейства.

Структура касових видатків за КПКВК 2404010 (за загальним і спеціальним фондом) наведена на діаграмі 1, яка засвідчує, що у 2016 році найбільшу частку (57,6 відс.) займали видатки на оплату праці з нарахуваннями

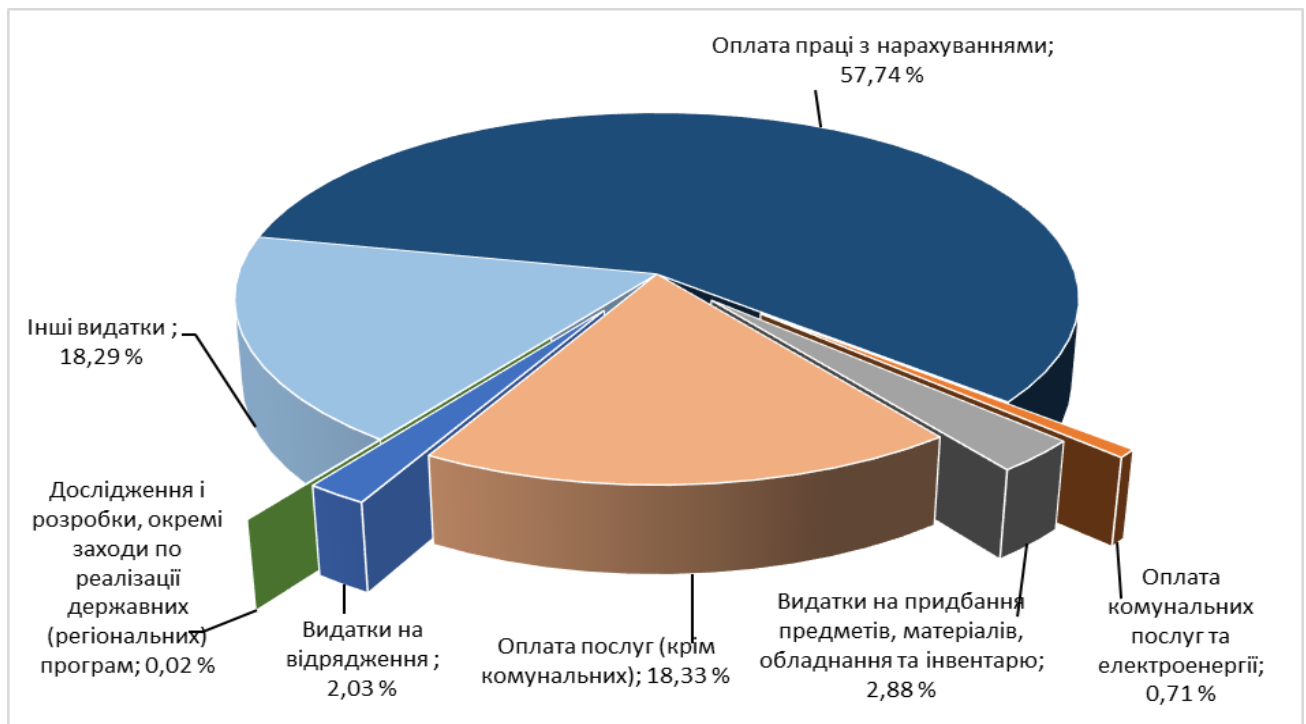
² Відповідно до законів України: від 25.12.2015 № 928-VIII "Про Державний бюджет України на 2016 рік" Держгеонадрам за КПКВК 2404010 встановлено видатки загального фонду в обсязі 10 887,3 тис. грн, спеціального фонду – 9 050,0 тис. грн; від 19.05.2016 № 1384-VIII видатки загального фонду збільшено до 10 920,1 тис. грн; від 06.10.2016 № 1660-VIII – до 12 110,7 тис. грн, а за КПКВК 2404020 асигнування зменшено до 68 826,3 тис. гривень.

12 094,7 тис. гривень). При цьому зазначені видатки здійснювалися за рахунок коштів загального фонду.

Касові видатки (за рахунок спеціального фонду) на оплату комунальних послуг та електроенергії становили 0,7 відс. (148,5 тис. грн), видатки на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю – 3,1 відс. (604,0 тис. грн), оплату послуг (крім комунальних) – 18,3 відс. (3 839,4 тис. грн), видатки на відрядження – 2,0 відс. (425,7 тис. грн), дослідження і розробки, окремі заходи з реалізації державних (регіональних) програм – 0,02 відс. (3,2 тис. грн), інші видатки – 18,3 відс. (3 830,8 тис. гривень).

Діаграма 1. Структура касових видатків Держгеонадр за КПКВК 2404010 на 2016 рік.

Паспорт бюджетної програми за КПКВК 2404020 на 2016 рік затверджено спільним наказом Мінприроди та Мінфіну від 12.03.2016 № 95/359. Відповідно до паспорта обсяг бюджетних призначень становив 100 000,0 тис. грн за рахунок загального фонду. Зміни до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2404020 на 2016 рік внесено спільним наказом Мінприроди та Мінфіну від 13.12.2016 № 508/1084, відповідно до яких обсяг бюджетних призначень становив 68 826,3 тис. грн (загальний фонд).

Метою бюджетної програми за КПКВК 2404020 є забезпечення потреб національної економіки у мінеральних ресурсах за рахунок власного видобутку, зменшення залежності України від імпорту мінеральних ресурсів та збільшення експортного потенціалу країни за рахунок власного видобутку корисних копалин, що мають великий попит на світовому ринку.

Згідно з даними звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2404020 станом на 01.01.2017 касові видатки становили 68 826,3 тис. грн (100 відс. плану).

За КПКВК 2404020 (КЕКВ 2281 "Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм") здійснювалось фінансування геологорозвідувальних робіт з розвитку мінерально-сировинної бази відповідно до укладених з виконавцями договорів.

У 2016 році кошти за КПКВК 2404020 "Розвиток мінеральної сировинної бази" використані на виконання геологорозвідувальних робіт з розвитку мінерально-сировинної бази у сумі **68 826,3 тис. грн**, з яких за додатковими угодами (2016 року) до укладених у 2015 році договорів – **16 023,9 тис. гривень**.

З метою визначення виконавців робіт на суму **52 802,4 тис. грн** Держгеонадрами здійснено процедуру закупівлі за допомогою системи "ProZorro" шляхом застосування переговорної процедури.

Положення пункту 5 частини другої статті 35 Закону України "Про публічні закупівлі" від 25.12.2015 № 922 дозволяє здійснювати додаткову закупівлю в того самого постачальника з метою уніфікації, стандартизації або забезпечення сумісності з наявними товарами, технологіями, роботами чи послугами, якщо заміна попереднього постачальника (виконавця робіт, надавача послуг) може призвести до несумісності або виникнення проблем технічного характеру, пов'язаних з експлуатацією та обслуговуванням.

З метою здійснення закупівель у тих самих учасників, що виконували геологорозвідувальні роботи в попередні роки, Держгеонадрами було отримано експертні висновки про доцільність застосування переговорної процедури при здійсненні додаткової закупівлі геологорозвідувальних робіт на перехідних об'єктах, які видані фаховими закладами геологічної галузі: Інститутом геологічних наук НАН України, Державним вищим навчальним закладом "Національний гірничий університет", Інститутом геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України, Інститутом геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М. П. Семененка НАН України, Науково-інженерним центром радіогідроекологічних полігонних досліджень НАН України, Державною науковою установою "Відділення морської геології та осадового рудоутворення" НАН України.

В експертних висновках, зокрема, зазначено, що зміна виконавців геологорозвідувальних робіт та фахівців, задіяних при їх виконанні на перехідних об'єктах, призведе до неузгодженості методики робіт і незіставності отриманих результатів виконаних геологорозвідувальних робіт у попередні роки, виникнення проблем технічного (технологічного) характеру, пов'язаних з використанням, експлуатацією та обслуговуванням результатів робіт, до суттєвого зниження якості робіт, збільшенню термінів їх виконання та часткового дублювання, необґрунтованих зайвих витрат державних коштів, які пов'язані з передачею набутих у попередні роки матеріалів та результатів геологорозвідувальних робіт, а також до втрати значного часу на вивчення великого обсягу набутих знань, порушення єдиної наукової концепції при дослідженні геологічної будови України, до втрати цінної геологічної інформації.

Процедура закупівлі геологорозвідувальних робіт з розвитку мінерально-сировинної бази в 2016 році здійснювалась в два етапи. Оголошення про проведення процедури закупівлі першого етапу оприлюднено 24.06.2016, за результатами якої 26.07.2016 укладено договори про закупівлю з 15 виконавцями на суму 67 993,7 тис. гривень. Оголошення про проведення процедури закупівлі другого етапу оприлюднено 08.09.2016, за результатами якої 30.09.2016 укладено договори про закупівлю з 9 виконавцями на суму 15 982,4 тис. гривень.

В укладених договорах, зокрема, визначено ціну договору та порядок здійснення оплати. Строк дії договорів встановлено з дати підписання до 31.12.2016.

За умовами договорів виконавці зобов'язувались виконати геологорозвідувальні роботи з розвитку мінерально-сировинної бази на перехідних об'єктах, що зазначені в доповненнях до пооб'єктних планів, які є додатками до договорів і затверджені т. в. о. Голови Держгеонадр та погоджені в Мінприроди. Всі зазначені додатки є невід'ємними частинами договорів.

Порядок здійснення оплати передбачає розрахунки шляхом проведення попередньої оплати, яка здійснюється відповідно до вимог підпункту 3 пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 в розмірі 100 відс.³, у межах обсягу видатків на проведення геологорозвідувальних робіт, відповідно до відкритих асигнувань в Казначействі на відповідний період.

Після отримання попередньої оплати виконавець до 5-го числа місяця, що настає за звітним, подає на затвердження замовникові зведений реєстр актів обміру проведених геологорозвідувальних робіт у вартісному виразі за формою, затвердженою наказом Держгеонадр.

За результатами проведення геологорозвідувальних робіт їх виконавець щокварталу наростаючим підсумком складає інформаційний звіт за формою, затвердженою наказом Держгеонадр від 22.05.2013 № 256, який передається замовнику до 10-го числа наступного після звітнього кварталу місяця.

Завершені геологорозвідувальні роботи оформлялись актами про прийняття виконаного геологічного (технічного) завдання та дотримання вимог щодо якості геологічної інформації. Фінансування геологорозвідувальних робіт, відповідно до укладених договорів, здійснювалось у вигляді авансових платежів.

До всіх 24 договорів про закупівлю геологорозвідувальних робіт за державні кошти 15.11.2016 укладались додаткові угоди щодо зменшення обсягів закупівлі з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника. Згідно з укладеними додатковими угодами обсяг фінансування робіт за 21 договором становить 53 672,4 тис. грн, виконання трьох договорів було припинено. За одним договором фінансування у сумі 870,0 тис. грн у 2016 році не здійснювалось.

---

³ Проведення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що мають тривалий цикл виробництва (більше трьох місяців).

Аналіз виконання в 2016 році бюджетних програм за КПКВК 2404010 і КПКВК 2404020 наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Аналіз виконання Держгеонадрами бюджетних програм за КПКВК 2404010 і КПКВК 2404020 у 2016 році

тис. грн

План з урахуванням внесених змін	Касові видатки	План з урахуванням внесених змін	Касові видатки	План з урахуванням внесених змін	Касові видатки	Відсоток виконання бюджетної програми
загальний фонд		спеціальний фонд		разом		
КПКВК 2404010						
12 110,7	12 094,6	9 050,0	8 887,5	21 160,7	20 982,1	99,2
КПКВК 2404020						
68 826,3	68 826,3	X	X	68 826,3	68 826,3	100

Таким чином, у 2016 році Держгеонадрами забезпечено виконання Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" у частині реалізації бюджетних програм за КПКВК 2404010 на рівні 99,2 відс. і за КПКВК 2404020 в повному обсязі.

РЕЗЮМЕ АУДИТОРСЬКОГО ВИСНОВКУ

***Модифікований (умовно-позитивний) висновок
щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат та щодо
фінансової та бюджетної звітності***

Кошти державного бюджету в усіх суттєвих аспектах використані на цілі, визначені Законом України "Про Державний бюджет України на 2016 рік". Фінансово-господарські операції переважно проведені відповідно до вимог законодавчих і нормативно-правових актів, які регулюють використання бюджетних коштів, за винятком впливу питань, описаних у підставі для надання модифікованого (умовно-позитивного) висновку щодо законності проведених витрат.

Фінансова та бюджетна звітність у Держгеонадрах станом на 01.01.2017 була складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності в рамках звітування згідно з концептуальною основою достовірного подання, сформована з дотриманням вимог, установлених Порядком № 44, за винятком впливу питань, описаних у підставі для надання модифікованого (умовно-позитивного) висновку щодо фінансової та бюджетної звітності, та забезпечує достовірність даних щодо надходжень, витрат бюджетних коштів і правильно визначає фінансовий стан в усіх суттєвих аспектах.

***Підстава для надання модифікованого (умовно-позитивного)
висновку щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат і
щодо фінансової та бюджетної звітності***

Під час проведення фінансового аудиту встановлено, що кошти державного бюджету за КПКВК 2404010 "Керівництво та управління у сфері геологічного вивчення та використання надр" на рівні 99,2 відс. і за

КПКВК 2404020 "Розвиток мінеральної сировинної бази" в повному обсязі в усіх суттєвих аспектах використані на цілі, визначені Законом України "Про Державний бюджет України на 2016 рік". Однак аудитом під час вибіркової перевірки встановлено факти **недонарахування заробітної плати працівникам Держгеонадр у сумі 6,0 тис. грн у недотримання Закону № 889 і постанови Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 292 "Деякі питання оплати праці державних службовців у 2016 році"** (далі – **Постанова № 292**).

Зазначене є підставою для надання модифікованого (умовно-позитивного) висновку щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат.

Під час проведення фінансового аудиту встановлено окремі випадки **недотримання вимог** Закону України від 16.07.99 № 996 "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" (далі – **Закон № 996**), Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ⁴ (далі – **План рахунків № 611**) та не враховані положення Порядку № 44 і Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 "Основні засоби"⁵ (далі – **НП(С)БО 121**), у частині повноти та достовірності висвітлення в фінансовій звітності інформації про фінансове становище та результати діяльності підприємства.

Так, зокрема, не відображено на **позабалансовому рахунку 01 "Орендовані необоротні активи"** станом на 01.01.2016 і 01.01.2017 орендованих площ вартістю **1 170,9 тис. гривень**.

Під час проведення аудиту контрольній групі Рахункової палати не було надано можливості перевірки наявності основних засобів на суму 8 045,5 тис. грн, які знаходяться на відповідальному зберіганні в ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України".

Крім того встановлено, що зазначене комп'ютерне обладнання, придбане у 2012 році для запровадження автоматизованої системи обліку артезіанських свердловин, вартістю **8 045,5 тис. грн** станом на 01.01.2016 і 01.01.2017 обліковується в балансі Держгеонадр як "Основні засоби", хоча акти введення в експлуатацію не склалися, тобто обладнання в експлуатацію не вводилося.

Вказане обладнання обліковувалося на субрахунку 104 "*Машини та обладнання*", хоча з 01.01.2015 повинно обліковуватися на субрахунку 141 "*Капітальні інвестиції в основні засоби*".

Зазначене вище є підставою для надання модифікованого (умовно-позитивного) висновку щодо фінансової та бюджетної звітності.

1.2 Оцінка внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту

Бюджетним кодексом України від 08.07.2010 № 2456-VI (стаття 26) визначено, що розпорядники бюджетних коштів в особі керівників

---

⁴ Затверджено наказом Мінфіну 26.06.2013 № 611, зареєстровано в Мін'юсті 18.07.2013 за № 1214/23746.

⁵ Стандарт затверджено наказом Мінфіну від 12.10.2010 № 1202 і зареєстровано в Мін'юсті 01.11.2010 за № 1017/18312.

організують внутрішній контроль та внутрішній аудит і забезпечують їх здійснення у своїх закладах і в підвідомчих бюджетних установах.

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 затверджено Порядок утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади (далі – **Постанова № 1001**).

Штатним розписом на 2016 рік у структурі апарату Держгеонадр передбачено самостійний структурний підрозділ – сектор внутрішнього аудиту (далі – **Сектор**) зі штатною чисельністю дві особи, який є самостійним структурним підрозділом.

Положення про сектор внутрішнього аудиту затверджено т. в. о. Голови Держгеонадр 02.02.2016.

Основним завданням Сектору є надання Голові Держгеонадр та керівникам об'єктів внутрішніх аудитів об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо:

- ✓ функціонування системи внутрішнього аудиту та контролю, її удосконалення;
- ✓ удосконалення системи управління;
- ✓ запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів;
- ✓ запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності об'єктів аудиту;
- ✓ забезпечення проведення внутрішнього аудиту в Держгеонадрах, підприємствах, установах та організаціях, що належать до сфери управління Держгеонадр;
- ✓ вжиття заходів, у разі виявлення неправомірного втручання третіх осіб у планування та проведення внутрішнього аудиту.

Згідно зі Звітом про результати діяльності сектору внутрішнього аудиту за 2016 рік було проведено аудити на підприємствах, які належать до сфери управління Держгеонадр: ДП "Українська геологічна компанія" і ДНВП "Геоінформ України". Крім того, у I півріччі 2016 року Сектор був залучений до проведення позапланових контрольних заходів щодо перевірки КП "Кіровгеологія" та його структурного підрозділу УВТО КП "Кіровгеологія". Внутрішній аудит виконання бюджетних програм, закріплених за Держгеонадрами, у 2016 році Сектором не здійснювався.

Аудитом встановлено, що **виконання одного з основних завдань Сектору – запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності Держгеонадр – не забезпечено.**

Таким чином, **рівень превентивного контролю в Держгеонадрах є недостатнім.**

Аудитом встановлено, що у 2016 році в Держгеонадрах існували процедури внутрішнього контролю: авторизація та інвентаризація.

Однак виявлено факти **відсутності підписів особи**, яка перевіряла меморіальні ордери, та **дати їх складання**.

Порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів визначено Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 (далі – **Положення № 879**).

Відповідно до наказу Держгеонадра від 01.11.2016 № 392 комісії з інвентаризації доручено провести щорічну інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків з перевіркою їх фактичної наявності та документального підтвердження станом на 01.11.2016.

За результатами роботи зазначеної комісії складено Протокол інвентаризаційної комісії Держгеонадр від 11.11.2016 (далі – **Протокол**), відповідно до якого недостач та лишків не виявлено.

У Протоколі зазначено, що **комісія визнала протокол річної інвентаризації як такий, що відображає дійсний стан справ стосовно наявності матеріальних цінностей**, та ухвалила рішення щодо його затвердження.

Слід зазначити, що в **недотримання вимог наказу** Мінфіну від 17.06.2015 № 572 "Про затвердження типових форм для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації" (далі – **Наказ № 572**) у протоколі інвентаризаційної комісії **зазначено первісну вартість необоротних активів, а не їх балансову вартість**.

У ході аудиту встановлено, що в **недотримання вимог Наказу № 572**, яким затверджено типову форму для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації – "Інвентаризаційний опис необоротних активів", **Держгеонадрами застосована форма "Інвентаризаційний опис інших необоротних матеріальних активів та запасів"**, а саме **додаток 5 до Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ, затвердженої наказом Мінфіну 30.10.98 № 90, яка втратила чинність** з прийняттям Положення № 879.

Відповідно до пункту 15 розділу II "Організація та основні правила проведення інвентаризації" Положення № 879 **Інвентаризаційні описи застосовуються для фіксування наявності, стану та оцінки активів підприємства та тих активів, які належать іншим підприємствам і обліковуються поза балансом**.

У **недотримання вимог пункту 18 розділу II Положення № 879** в інвентаризаційних описах **не заповнені розписки та відсутній підпис матеріально відповідальної особи** з підтвердженням, що перевірка активів відбулася в його присутності.

Також **недотримано вимоги пункту 19 розділу II Положення № 879** – в інвентаризаційних описах **відсутні відмітки бухгалтерської служби про перевірку цін, таксування та підрахунки результату за підписами осіб, які проводили цю перевірку**.

У ході аудиту встановлено, що **інвентаризація товарно-матеріальних цінностей первісною вартістю 8 045,5 тис. грн, які перебувають на відповідальному зберіганні ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України", відповідно до договору від 25.11.2012 б/н, у 2016 році не проводилась.**

Аудитом також встановлено, що Держгеонадрами інвентаризаційні описи **на орендовані необоротні активи**, а саме приміщення вартістю 1 170,9 тис. грн, у 2016 році не складались і, відповідно, **інвентаризація їх не проводилась, чим недотримано вимоги пункту 11⁶ розділу II Положення № 879.**

Аудитом встановлено, що **форми Інвентаризаційних описів не відповідають вимогам Наказу № 572.** Крім того, **в описах не зазначено дати їх складання, термінів проведення інвентаризації, відсутній підпис матеріально відповідальної особи, не визначено осіб, які вносили дані бухгалтерського обліку та перевіряли дані та розрахунки в описах.**

Таким чином, результати аудиту засвідчили, що інвентаризація в Держгеонадрах 2016 року в окремих випадках проводилась із недотриманням вимог чинного законодавства.

Рекомендація 1. Держгеонадрам рекомендується дотримуватись вимог чинного законодавства при проведенні та оформленні результатів інвентаризації активів та зобов'язань. Також, під час проведення інвентаризації активів, що орендуються, необхідно складати окремі звіральні відомості.

Аудит засвідчив, що система внутрішнього контролю в Держгеонадрах створена, проте не функціонувала на належному рівні. Превентивному контролю приділялася недостатня увага, а також не надавалися висновки щодо функціонування системи внутрішнього контролю та рекомендації для її удосконалення.

Рекомендація 2. Держгеонадрам рекомендується забезпечити дієве функціонування системи внутрішнього контролю та аудиту із застосуванням Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджених наказом Мінфіну від 14.09.2012 № 995.

1.3 Оцінка стану ведення бухгалтерського обліку

Відповідно до частини третьої статті 8 розділу III Закону № 996 **відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник (власники) або уповноважений орган (посадова особа), який здійснює**

---

⁶ Бюджетні установи на активи, які їм не належать, але знаходяться в їх розпорядженні, також складають окремі описи з розподілом: на орендовані, прийняті на відповідальне зберігання, комісію, переробку тощо.

керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

Аудитом встановлено, що відповідно до Положення про управління економіки та бухгалтерського обліку (затверджено т. в. о. Голови 02.02.2015, далі – **Положення про управління**), яке очолює начальник Управління - головний бухгалтер, одними з основних його завдань, зокрема, є:

- ✓ ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності Держгеонадр та складання звітності;

- ✓ забезпечення дотримання бюджетного законодавства при взятті бюджетних зобов'язань, своєчасного подання на реєстрацію таких зобов'язань, здійснення платежів відповідно до взятих зобов'язань, достовірного та у повному обсязі відображення операцій у бухгалтерському обліку та звітності.

У Положенні про управління наведено посадові обов'язки головного бухгалтера, в яких визначено, зокрема:

- ✓ організація, методичне забезпечення і координація роботи працівників управління;

- ✓ спрямування, координація та **контроль** роботи відділів, що належать до структури Управління, відповідно до покладених на них завдань та функцій;

- ✓ здійснення контролю за веденням діловодства, збереженням документів;

- ✓ організація роботи з ведення бухобліку та забезпечення виконання завдань, покладених на управління;

- ✓ здійснення контролю, зокрема, за:

- відображенням у бухобліку всіх господарських операцій, що проводяться Держгеонадрами;

- складанням звітності та інше.

До складу Управління входять планово-економічний відділ і відділ оплати праці та бухгалтерського обліку.

Наказом від 26.06.2015 № 178 затверджено Положення про облікову політику Держгеонадр. При цьому **не враховані** Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору, які затверджено наказом Мінфіну від 23.01.2015 № 11 (далі – **Методичні рекомендації № 11**), **щодо погодження облікової політики** з Міністерством екології та природних ресурсів України.

Положення про облікову політику визначає методи оцінки, обліку, процедури та основні принципи бухгалтерського обліку і фінансової звітності, визначені Законом № 996. У додатку 1 до Положення наведено перелік національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та методичних рекомендацій, відповідно до яких ведеться бухгалтерський облік. Додатком 2 визначено Порядок відкриття аналітичних рахунків, який ґрунтується на вимогах Бюджетного кодексу України, Плану рахунків № 611 і нормативно-правових актів, що регулюють бюджетні відносини в Україні. При цьому перелік аналітичних рахунків, що застосовуються Держгеонадрами, **не додається**. Тобто, в **недотримання**

частини п'ятої статті 8 Закону № 996 і Плану рахунків № 611, додаткова система рахунків, яка використовується Держгеонадрами, не затверджена.

***Рекомендація 3.** З метою організації бухгалтерського обліку Держгеонадрам рекомендується при затвердженні облікової політики враховувати Методичні рекомендації № 11 і затвердити додаткову систему рахунків.*

Зазначені у Звіті недоліки вказують на необхідність проведення Держгеонадрами навчання із застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі працівників відділу оплати праці та бухгалтерського обліку.

***Рекомендація 4.** З метою належного ведення бухгалтерського обліку та застосування відповідних стандартів, Держгеонадрам рекомендується забезпечити організацію навчання працівників відділу оплати праці та бухгалтерського обліку з питань застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі.*

Аудитом встановлено факти застосування в обліку Держгеонадр нетипових кореспонденцій рахунків без урахування **Плану рахунків № 611**.

До наказу додається затверджений ним Порядок організації бухгалтерського обліку (далі – **Порядок організації**), хоча в самому наказі про затвердження цього Порядку організації **не згадується**.

Порядок організації розроблено з метою забезпечення у Держгеонадрах ведення бухгалтерського обліку та своєчасного складання і надання внутрішнім та зовнішнім користувачам для прийняття рішень фінансової та бюджетної звітності.

Для записів інформації про господарські операції застосовуються форми меморіальних ордерів бюджетних установ, визначені Інструкцією про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання⁷ (далі – **Інструкція № 68**).

Однак перелік меморіальних ордерів, що застосовуються у Держгеонадрах, не додається.

Порядком організації визначаються форма ведення бухобліку та облікові реєстри, організація обліку договорів, організація обліку необоротних активів, запасів та інших активів і зобов'язань.

У пункті 9 розділу II Порядку організації зазначено, зокрема, що контроль та відповідальність за достовірність, повноту, своєчасність відображення у бухобліку інформації про господарські операції покладається на начальника відділу оплати праці та бухобліку та начальника Управління економіки та бухобліку-головного бухгалтера (далі – **головний бухгалтер**).

При цьому в ході аудиту встановлено, що операції за розрахунками з кредитором відображаються у меморіальному ордері № 4 "*Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими дебіторами*", а не меморіальному ордері

⁷ Затверджено наказом Держказначейства від 27.07.2000 № 68, зареєстровано в Мін'юсті 31.08.2000 за № 570/4791.

№ 6 "Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими кредиторами", як це визначено Інструкцією № 68.

У наданому Порядку організації також зазначається, що Графік документообігу первинних бухгалтерських документів затверджений наказом Держгеонадр, однак самого наказу, яким затверджено зазначений Графік, не вказано і під час проведення аудиту не надано.

Як зазначено в пунктах 6 і 7 статті 8 розділу III Закону № 996, керівник підприємства, зокрема, зобов'язаний забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів. А головний бухгалтер, зокрема: забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності та організує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.

Положення про відділ оплати праці та бухгалтерського обліку затверджені 02.02.2015 т. в. о. Голови Держгеонадр.

Відповідно до цього Положення основними завданнями відділу, зокрема, визначено відображення у документах достовірної та у повному обсязі інформації про господарські операції і результати діяльності, необхідної для оперативного управління бюджетними призначеннями (асигнуваннями) та фінансовими і матеріальними (нематеріальними) ресурсами; забезпечення контролю за наявністю і рухом майна, використанням фінансових і матеріальних (нематеріальних) ресурсів Держгеонадр відповідно до затверджених нормативів і кошторисів тощо.

Аудитом встановлені **непоодинокі випадки недотримання вимог** Положення про управління, зокрема, в частині здійснення контролю за веденням діловодства, збереженням документів; здійснення контролю за відображенням у бухобліку всіх господарських операцій, що проводяться Держгеонадрами.

Аудит засвідчив, що у 2016 році організація і ведення бухгалтерського обліку в Держгеонадрах здійснювалися з недотриманням окремих вимог Закону № 996, Інструкції № 68 і Плану рахунків № 611. Крім того, працівники відділу оплати праці та бухгалтерського обліку Держгеонадр навчання із застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі не проходили.

2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ЗВІТНОСТІ

2.1 Аудит розрахунків з оплати праці

Аудитом встановлено, що найбільшу частку (57,6 відс.) використаних Держгеонадрами коштів за 2016 рік становлять видатки на оплату праці та нарахування на неї. Інформація за даними Звіту про надходження та

використання коштів загального фонду (форма № 2д) за КПКВК 2404010 за 2016 рік наведена в табл. 2.

Таблиця 2

Видатки Держгеонадр на оплату праці та нарахування на неї у 2016 році

тис. грн

КЕКВ	Найменування	Затверджено (зі змінами)	Касові видатки	Фактичні видатки
2110	Оплата праці	9 896,1	9 896,1	9 896,1
2120	Нарахування на оплату праці	2 208,1	2 198,6	2 198,6
Разом		12 104,2	12 094,7	12 094,7

Для перевірки повноти відображення даних про оплату праці в звіті про надходження та використання коштів загального фонду (форма № 2д) за 2016 рік контрольною групою Рахункової палати здійснено аналітичні процедури порівняння обсягів видатків, відображених в обліку та бюджетній звітності.

У результаті встановлено відхилення даних меморіального ордеру № 5 "Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати та стипендій" (далі – **МО № 5**) від даних книги "Журнал-головна" на суму **9 968,51 грн**, а між даними **МО № 5** і касовими видатками форми № 2 – **1 392,12 гривень**.

Відхилення обсягу оборотів, відображених у **МО № 5** і книзі "Журнал-головна" (9 968,51 грн), спричинили допущені помилки у даних **МО № 5** і занесені під час формування книги "Журнал-головна" дані про стягнення за виконавчим листом у меморіальний ордер № 6 "Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими кредиторами". Перевищення касових видатків за нарахуваннями на фонд оплати праці (1 392,12 грн) виникло внаслідок невідображення перерахунку ЄСВ (єдиний соціальний внесок) в **МО № 5**.

Таким чином, **при веденні бухгалтерського обліку та складанні бюджетної звітності Держгеонадрами допущено невиконання вимог частини 3 статті 9 Закону № 996, Інструкції № 68 і Порядку № 44.**

Крім того, аудитом встановлені окремі **факти недотримання вимог Плану рахунків № 611**, зокрема, застосування невірної кореспонденції субрахунків при відображенні нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності за рахунок фонду соціального страхування та утримання військового збору, але які не призвели до викривлення фінансової звітності.

Рекомендація 5. З метою забезпечення тотожності даних бюджетної і фінансової звітності Держгеонадрам рекомендується вжити заходів по застосуванню існуючої процедури внутрішнього контролю – авторизації, та дотримуватися вимог частини 3 статті 9 Закону № 996, Інструкції № 68 і Порядку № 44.

Аудитом встановлено, що **колективний договір Держгеонадрами не укладався, чим недотримано вимоги Закону України від 01.07.1993 № 3356-ХІІ "Про колективні договори і угоди"** (далі – **Закон № 3356**) і статей 11 і 12 Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VІІІ (далі – **КЗпП**).

Рекомендація 6. З метою врегулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин Держгеонадрам рекомендовано укласти колективний договір.

Положення про порядок преміювання, надання матеріальної допомоги, видачі грошової винагороди та встановлення надбавок і доплат до посадових окладів працівникам (далі – **Положення про преміювання**) затверджено наказом Держгеонадр від 28.07.2014 № 249. Згідно з Положенням про преміювання розрахунок *щомісячної премії* здійснюється до посадового окладу з урахуванням надбавки за ранг і надбавки за вислугу років за фактично відпрацьований час.

Наказом Держгеонадр від 23.08.2016 № 273 затверджено Положення про порядок преміювання працівників, введене в дію з 01.08.2016, згідно з яким розрахунок *щомісячної або щоквартальної премії* здійснюється до посадового окладу за фактично відпрацьований час.

Штатним розписом на 2016 рік, затвердженим т. в. о. Голови Держгеонадра 06.01.2016 і погодженим з Мінфіном 19.01.2016, встановлено штатну чисельність працівників на 2016 рік у кількості 122 одиниці.

Станом на 01.01.2016 у Держгеонадрах фактично працювало 100 осіб, протягом 2016 року звільнено 28 і прийнято на роботу 32 особи.

Відповідно до Закону № 889 і Постанови № 292 штатний розпис на 2016 рік, який діяв з 01.05.2016, затверджено т. в. о. Голови Держгеонадра **лише 08.06.2016** та погоджено з Мінфіном **13.06.2016**.

Аудитом встановлено, що посадові оклади працівників міжрегіональних відділів у складі департаменту державного геологічного контролю встановлені штатним розписом на 2016 рік на рівні мінімальних заробітних плат без урахування підвищення посадових окладів з 01.12.2015 на 25 відс., передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1013 "Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів" (далі – **Постанова № 1013**).

Довідково. З урахуванням змін, внесених відповідно до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 № 77 "Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. № 1078 і від 9 грудня 2015 р. № 1013", підвищенню на 25 відс. з 1 грудня 2015 року підлягають і посадові оклади, встановлені працівникам у розмірі мінімальної заробітної плати.

Підвищення на 25 відс. посадових окладів (встановлених на рівні мінімальної заробітної плати) **передбачено змінами до штатного розпису на 2016 рік**, що застосовуються з 01.01.2016, затверджено т. в. о. Голови Держгеонадр **лише 10.08.2016** і погоджено в Мінфіні **23.08.2016**.

Наказом Держгеонадр від **29.08.2016 № 281** "Про перерахунок заробітної плати" згідно зі змінами до штатного розпису на 2016 рік (підвищення посадових окладів працівникам міжрегіональних відділів на 25 відс.) доручено управлінню економіки та бухгалтерського обліку здійснити перерахунок заробітної плати зазначеним працівникам **за грудень 2015 року та січень-квітень 2016 року** в межах економії фонду оплати праці за 2016 рік.

Відповідно до наказу Держгеонадр від 29.08.2016 № 280 "Про введення в дію Правил внутрішнього трудового розпорядку Держгеонадра", облік робочого часу працівників здійснюється у таблиці обліку використання робочого часу (далі – **Табель**) і за допомогою відповідної електронної програми, що є складовою автоматизованої системи контролю доступу до приміщень адміністративної будівлі.

В порушення наказу Держгеонадр від 06.05.2011 № 20 "Про ведення табеля обліку робочого часу", яким встановлено застосування наказу Державного комітету статистики України від 05.12.2008 № 489 "Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці" (далі – **Наказ № 489**), Табелі підрозділів Держгеонадр не відповідають типовій формі та не містять показників, передбачених типовою формою, не визначено однотипних умовних позначень, не передбачено підпису особи, яка склала табель, та підпису кадрової служби.

Перевіркою **правильності відображення відпрацьованого часу** в Табелях встановлено, що мають місце випадки, коли кількість днів, за які нарахована заробітна плата в розрахунково-платіжних відомостях, **не відповідає** даним обліку робочого часу в Табелях. При цьому **коригуючі Табелі** структурними підрозділами Держгеонадр протягом 2016 року **не склалися**, а коригування подекуди здійснювалось у приписках до Табелів наступного місяця.

Крім того, в Держгеонадрах не склалися Табелі за першу половину місяця для нарахування авансу, чим недотримано вимоги наказу Держгеонадр від 06.05.2011 № 20.

Зазначене вище свідчить про **відсутність контролю відділу з управління персоналом Держгеонадр за обліком використання робочого часу**.

Так, в Держгеонадрах не встановлена єдина форма ведення табелю, не призначена відповідальна особа за перевірку правильності заповнення підрозділами табелів (відповідність наказам, розпорядженням та ін.), не встановлені строки подання підрозділами Держгеонадра табелів і коригуючих табелів відділу з управління персоналом для перевірки.

Зазначене призводить до помилок при нарахуванні заробітної плати.

***Рекомендація 7.** З метою забезпечення дієвого контролю за обліком робочого часу та недопущення додаткових витрат державного бюджету на оплату праці Держгеонадрам рекомендується дотримуватись вимог власного наказу від 06.05.2011 № 20 і враховувати рекомендації Наказу № 489 у частині застосування типових форм для обліку робочого часу.*

З метою тестування процедури внутрішнього контролю (авторизації) при нарахуванні заробітної плати здійснено вибірково перевірку нарахувань новоприйнятим і звільненим працівникам. Так, відібрано дані по **9 прийнятих і 10 звільнених** у 2016 році працівниках. Вибірковою перевіркою нарахування заробітної плати **новоприйнятим працівникам** порушень не встановлено.

Аудитом нарахувань звільненим працівникам встановлено, що при звільненні компенсувались дні відпусток за минулі періоди роботи (2004–2014 роки), це вказує на **недотримання** при наданні відпусток **вимог частини другої статті 12 Закону України "Про відпустки"** від 15.11.1996 № 504/96-ВР (далі – **Закон № 504**).

Довідково. Стаття 12 Закону України "Про відпустки" визначає, що надання невикористаної частини щорічної відпустки має бути надано працівнику, як правило, до кінця робочого року, але не пізніше 12 місяців після закінчення робочого року, за який надається відпустка.

Із десяти охоплених вибіркою працівників п'яти особам компенсовано більше ніж **по 70 календарних днів** невикористаної відпустки на загальну суму **93 164,05 гривень**.

Слід зазначити, що в кошторисі на 2016 рік такі витрати не затверджувались, оскільки в розрахунки до кошторису не входили та у зв'язку з підвищенням посадових окладів **витрати на оплату відпусток за минулі періоди збільшилися, що стало додатковим навантаженням на фонд оплати праці**.

Рекомендація 8. З метою забезпечення недопущення додаткових витрат державного бюджету на оплату праці Держгеонадрам рекомендується дотримуватися вимог статті 12 Закону № 504 при наданні відпусток.

Перевірку розрахунків з оплати праці здійснено за **32 працівниками** із застосуванням методу простої випадкової вибірки.

Вибірковою перевіркою нарахування заробітної плати виявлено випадки **невірного нарахування** посадових окладів, надбавок за ранг, вислугу років, високі досягнення.

Вибірковою перевіркою заробітної плати встановлено:

- надбавка за ранг **недонарахована** на суму **200,0** грн (одному працівнику);
- надбавка за вислугу років **недонарахована** на суму **291,6** грн (одному працівнику) та **зайве нарахована** – **598,24** грн (двом працівникам);
- надбавка за високі досягнення **недонарахована** на суму **379,9** грн (двом працівникам), **зайве нарахована** – **280,0** грн (одному працівнику);
- премія **недонарахована** у сумі **1 500,0** грн (одному працівнику);
- оплата днів відпусток **недонарахована** на суму **3 630,07** грн (п'яти працівникам) та **зайве нарахована** – **19,26** грн (двом працівникам).

У травні 2016 року відділом оплати праці та бухгалтерського обліку при нарахуванні заробітної плати працівникам застосовано посадові оклади, які встановлені постановою Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 "Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів" (далі – **Постанова № 268**). Слід зазначити, що з 01.05.2016 набрала чинності Постанова № 292, згідно з якою посадові оклади були підвищені.

Перерахунок заробітних плат, нарахованих у травні, здійснено в червні 2016 року.

Аудитом встановлено, що в **недотримання частини 1 статті 52 Закону № 889** надбавка за вислугу років за травень і червень 2016 року нараховувалась на посадовий оклад і надбавку за ранг, а не на посадовий оклад. У липні відділом оплати праці та бухгалтерського обліку здійснено перерахунок і стягнуто надлишково нараховані кошти.

Варто зазначити, що в **недотримання статті 127 КЗпП** відрахування з працівників зайво нарахованої заробітної плати та прирівняних до неї виплат протягом 2016 року системно здійснювались Держгеонадрами без видання відповідних наказів (розпоряджень) керівництва.

Під час аудиту встановлено, що наказ на преміювання за січень видано 08.02.2016, тобто **після виплати заробітної плати** (із премією) працівникам (29.01.2016), що підтверджується виписками Казначейства.

Аудитом встановлено, що нарахування заробітної плати за дні відрядження здійснювались з **порушенням вимог статті 121 КЗпП України** в частині, що розмір оплати праці за виконану у відрядженні роботу не може бути нижче середнього заробітку. Середня заробітна плата за попередні два місяці відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 № 100 "Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати" (далі – **Постанова № 100**) не обчислювалась і при нарахуванні заробітної плати за дні відрядження не застосовувалась, а нараховувалась як заробітна плата поточного місяця.

При цьому в табелях обліку використаного робочого часу не відображається перебування співробітників у відрядженні при наявності наказів про відрядження та звітів про використання коштів, виданих на відрядження.

Рекомендація 9. *З метою забезпечення правильного та своєчасного нарахування заробітної плати, Держгеонадрам рекомендується чітко дотримуватися норм законодавчих та нормативних актів, зокрема: Закону № 996, Закону № 889, КЗпП (статі 121 і 127), Плану рахунків № 611 та Інструкції № 68.*

Наказом Держгеонадр від 07.10.2011 № 111 створена комісія із загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням (далі – **Комісія**), склад Комісії затверджено у кількості 5 осіб.

У недотримання **пункту 4.1 Положення про комісію (уповноваженого) із соціального страхування підприємства, установи, організації**⁸, яким визначено проведення засідань не рідше двох разів на місяць, Комісією Держгеонадр засідання проводилося один раз на місяць.

Аудитом встановлено, що в **недотримання вимог статті 32 Закону України від 23.09.1999 № 1105-XIV "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування"** (далі – **Закон № 1105**) документи для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах **системно**

---

⁸ Положення затверджено постановою правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 23.06.2008 № 25 і зареєстровано в Мін'юсті 14.07.2008 за № 636/15327.

розглядалися пізніше десяти днів з дня їх надходження, як приклад, протоколом Комісії від **22.03.2016** № 3 на оплату днів тимчасової непрацездатності подано лікарняний лист від **13.11.2015** № 808699.

Рекомендація 10. З метою забезпечення правильного та своєчасного нарахування заробітної плати та оплати за дні тимчасової непрацездатності, Держгеонадрам рекомендується чітко дотримуватися норм законодавчих та нормативних актів.

Отже, аудит засвідчив, що ведення обліку розрахунків з оплати праці в окремих випадках здійснювалося з недотриманням Закону № 996, Плану рахунків № 611, Інструкції № 68 і Порядку № 44.

Держгеонадрами не дотримано вимоги: Закону № 3356 і КЗпП (статей 11 і 12) – в частині укладання колективного договору; Закону № 504 (стаття 12) – при наданні відпусток; Закону № 889 і КЗпП (статей 121 і 127) – при розрахунках з оплати праці; Закон № 1105 – в частині своєчасного розгляду документів для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах.

Крім того, не враховано положення Наказу № 489 в частині застосування форм обліку використання робочого часу.

Як встановлено аудитом, під час вибіркової перевірки виявлено допущені Держгеонадрами зайво нараховану заробітну плату на 0,9 тис. грн і недонараховану – 6,0 тис. гривень.

2.2 Аудит дебіторської та кредиторської заборгованості

У 2016 році на виконання наказу від 01.11.2016 № 392 у Держгеонадрах проведено інвентаризацію дебіторської та кредиторської заборгованості станом на 01.11.2016, що відображено в протоколі засідання інвентаризаційної комісії від 11.11.2016. У цьому протоколі зазначено дебіторську заборгованість у сумі 3 291,99 тис. грн (підтверджена дебіторами), кредиторську – 756,3 тис. грн (підтверджена кредиторами).

За даними звітів про заборгованість за бюджетними коштами (форма № 7д) за КПКВК 2404010 і 2404020 на початок і на кінець 2016 року дебіторська та кредиторська заборгованість відсутні.

У Довідці про дебіторську та кредиторську заборгованість за операціями, які не відображаються у формі № 7 за 2016 рік, зазначено дебіторську заборгованість на кінець року в сумі 5,2 тис. грн і кредиторську заборгованість на початок року – 33,5 тис. грн, та на кінець року – 42,3 тис. гривень (табл. 3).

Таблиця 3

Відображення заборгованості у фінансовій звітності за 2016 рік

тис. грн

Показник	Дебіторська заборгованість		Кредиторська заборгованість	
	початок року	кінець року	початок року	кінець року
<i>Довідка про дебіторську та кредиторську заборгованість за операціями, які не відображаються у формі № 7 "Звіт про заборгованість за бюджетними коштами"</i>				
Допомога по тимчасовій непрацездатності, вагітності і пологах, на поховання	-	5,2	11,0	5,2

Показник	Дебіторська заборгованість		Кредиторська заборгованість	
	початок року	кінець року	початок року	кінець року
Кошти які отримані від учасників аукціонів, як гарантійний внесок, і не повернуті учасникам, які не стали переможцями аукціонів, або аукціон ще не відбувся	-	-	22,5	37,1
<i>Форма № 1 "Баланс"</i>				
За розрахунками за іншими операціями (рядок 187)	-	5,2		
За розрахунками за іншими операціями (рядок 429)			33,5	42,3

Разом з тим аудитом встановлено, що показники дебіторської і кредиторської заборгованості із виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності, вагітності і пологах та на поховання, що відображені у фінансовій звітності на кінець року (5,2 тис. грн), не відповідають даним книги "Журнал-головна" (7,4 тис. гривень).

За даними Звіту по коштах загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням за 2016 рік зобов'язання Фонду на кінець звітного періоду становлять 7,4 тис. грн, що не відповідає Довідці про дебіторську та кредиторську заборгованість. Розбіжність становить 2,2 тис. гривень.

Отже, в недотримання вимог Закону № 996 та Порядку № 44 сума дебіторської та кредиторської заборгованості із виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності, вагітності і пологах та на поховання, що відображена на кінець 2016 року в Довідці про дебіторську та кредиторську заборгованість за операціями, які не відображаються у формі № 7д "Звіт про заборгованість за бюджетними коштами" і в формі № 1 "Баланс" за рядком 187 і рядком 429, не відповідає даним бухгалтерського обліку, тобто фінансова звітність, в частині відображення даних дебіторської та кредиторської заборгованості, є викривленою.

Рекомендація 11. З метою забезпечення достовірності обліку Держгеонадрам рекомендується чітко дотримуватися вимог Закону № 996 (частини 1 статті 11) і Порядку № 44, зокрема, в частині відображення даних бухгалтерського обліку по дебіторській та кредиторській заборгованості в фінансовій звітності.

2.3 Аудит розрахунків з підзвітними особами

Аудит ведення обліку операцій "Розрахунки з підзвітними особами" проведено із застосуванням простої випадкової вибірки.

За даними звіту про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма № 4-1д), за 2016 рік касові та фактичні видатки за

спеціальним фондом державного бюджету за КЕКВ 2250 "Видатки на відрядження" становили **425,7 тис. гривень**.

Облік розрахунків із підзвітними особами по витратах на відрядження у Держгеонадрах ведеться за субрахунком **362.2** "Розрахунки з підзвітними особами" за кожною окремою підзвітною особою у МО № 8 "Накопичувальна відомість за розрахунками з підзвітними особами", як це передбачено Планом рахунків № 611 та Інструкцією № 68.

Аудитом встановлено, що облік авансових звітів підзвітних осіб по видатках за КЕКВ 2240 і 2800 (судовий збір та комісія за сплату судового збору) здійснювався у **МО № 4** "Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими дебіторами" за субрахунком **364.2** "Розрахунки з іншими дебіторами" всупереч вимогам **Плану рахунків № 611 та Інструкції № 68**.

Довідково. Пунктом 5 постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 (далі – Постанова № 98) визначено, що підприємства, установи та організації, які направляють працівників у відрядження, забезпечують їх коштами (у разі відрядження за кордон – у національній валюті держави, до якої відряджається працівник, або у вільно конвертованій валюті) як аванс для здійснення поточних витрат.

Крім того, пунктом 4 розділу I Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України 13.03.1998 № 59 (далі – Інструкція № 59), передбачено, що підприємство, що відряджає працівника, забезпечує його коштами для здійснення поточних витрат під час службового відрядження (авансом). Так, відповідно до пункту II розділу II Інструкції № 59 відрядженому працівникові перед від'їздом у відрядження видається грошовий аванс у межах суми, визначеної на оплату проїзду, найм житлового приміщення і добові витрати.

Аудитом встановлено, що в **недотримання** вимог **Постанови № 98 та Інструкції № 59** аванси для здійснення поточних витрат під час службового відрядження відрядженим працівникам Держгеонадрами **взагалі не видавались**.

Аудит звітів про використання коштів, виданих на відрядження, показав:

✓ майже в усіх наказах на відрядження не вказується пункт призначення, куди відряджається працівник. Так, у **наказах №№ 27 (05.02.2016), 181 (25.12.2015), 46 (25.02.2016), 50 (25.02.2016), 78 (25.03.2016), 97 (27.04.2016), 132 (24.05.2016), 139 (26.05.2016), 144 (22.06.2016), 164 (30.06.2016), 176 (19.07.2016), 237 (31.08.2016), 315 (28.10.2016)** вказано назви районів та областей, але не вказано пункта призначення, що суперечить вимогам пункту 1 розділу II Інструкції № 59;

✓ дата складання Звіту не збігається з датою його реєстрації в Журналі реєстрації авансових звітів на відрядження, в окремих випадках різниця становить від одного до двох місяців. Наприклад, Звіт зареєстрований 11.03.2016 (№ 26), а дата складання – 29.01.2016, Звіт від 23.05.2016 (№ 87) – 25.04.2016, Звіт від 12.09.2016 (№ 157) складено 12.07.2016.

Таким чином, Держгеонадрами в **2016 році систематично допускається недотримання вимог Закону № 996 (частина 5 статті 9) в частині відображення в обліку господарських операцій по відрядженнях у тому звітному періоді, в якому вони здійснені**.

У 2016 році Держгеонадрами зареєстровано та затверджено 312 звітів про використання коштів, виданих на відрядження або відшкодування витрат підзвітними особами на загальну суму 442,7 тис. грн, з яких за КЕКВ 2240 – 0,8 тис. грн, КЕКВ 2250 – 425,7 тис. грн і КЕКВ 2800 – 16,1 тис. гривень.

Отже, аудит розрахунків з підзвітними особами засвідчив, що в недотримання вимог Постанови № 98 та Інструкції № 59 Держгеонадрами не видавались кошти (аванс) для здійснення поточних витрат під час службових відряджень. Крім того, всупереч вимогам Інструкції № 59 (пункт 1 розділу II) у наказах Держгеонадр на відрядження не вказується пункт призначення, куди відряджається працівник, а зазначаються лише назви районів та областей. При цьому систематично допускається недотримання вимог Закону № 996 (частина 5 статті 9) в частині відображення в обліку господарських операцій по відрядженнях.

Водночас виявлені порушення нормативно-правових актів не мали впливу на показники річної фінансової та бюджетної звітності.

***Рекомендація 12.** Держгеонадрам при здійсненні обліку розрахунків з підзвітними особами рекомендується забезпечити чітке дотримання вимог Закону № 996, Постанови № 98 та Інструкції № 59, в частині забезпечення працівників, відправлених у відрядження, авансами, відображення господарських операцій по відрядженнях у тому звітному періоді, в якому вони здійснені, та конкретизації пунктів призначення в наказах.*

2.4 Аудит необоротних активів

Аудит необоротних активів проведено вибіркоким способом. Крім того, було проведено аналіз наданих реєстрів синтетичного обліку.

Інформація щодо результатів аудиту необоротних активів за 2016 рік Держгеонадра наведена в табл. 4.

Таблиця 4

Результати аудиту необоротних активів станом на 1 січня 2017 року

тис. грн

Показник	Код рядка	Станом на 01.01.2017 за даними:		Відхилення
		форми № 1	аудиту	
А К Т И В				
Основні засоби				
Балансова (залишкова) вартість	120	8 766,62	721,04	-8 045,57
Знос	121	994,42	994,42	-
Первісна (переоцінена) вартість	122	9 761,04	1 715,47	-8 045,57
Інші необоротні матеріальні активи				
Балансова (залишкова) вартість	130	213,46	179,64	-33,82
Знос	131	129,03	179,75	50,72
Первісна (переоцінена) вартість	132	342,49	359,39	16,90
Незавершене капітальне будівництво	140	–	8 045,57	8 045,57
П А С И В				
Фонд у необоротних активах	330	8 980,08	8 946,26	-33,82

Елементи фінансової звітності в Держгеонадрах 2016 року розкрито в формі № 5 "Звіт про рух необоротних активів"⁹, дані якої відповідали інформації, наведеній у формі № 1 "Баланс". Аналіз Звіту про рух необоротних активів наведено у табл. 5.

Таблиця 5

Аналіз Звіту про рух необоротних активів

тис. грн

Показник	Код рядка	Станом на 01.01.2017 за даними:		Відхилення
		форми № 5	аудиту	
Основні засоби, з них:	100	9 761,04	1 715,47	-8 045,57
<i>машини та обладнання</i>	120	9 354,63	1309,05	-8 045,57
<i>транспортні засоби</i>	130	216,19	216,19	–
<i>інструменти, прилади та інвентар</i>	140	190,22	190,22	–
Інші необоротні матеріальні активи	200	342,49	359,39	16,90
Незавершені капітальні інвестиції в необоротні активи	400	–	8 045,57	8 045,57
<i>капітальні інвестиції в основні засоби (141)</i>	410	–	8 045,57	8 045,57
Разом необоротних активів	600	10 103,53	10 120,43	16,90

Рух необоротних активів пов'язано з їх списанням на суму **77,7** тис. грн, як непридатних, і придбанням за рахунок видатків спеціального фонду – **84,5 тис. гривень**.

Під час аудиту встановлено, що за субрахунком 104 "Машини та обладнання" **вибуття** майна сталося через **списання** з балансу в листопаді 2016 року 10 ноутбуків на **44,9 тис. грн**, введених в експлуатацію у 2007 році. **У недотримання Порядку списання об'єктів державної власності**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 № 1314 (далі – **Постанова № 1314**), Комісією зі списання Держгеонадра **не складено протоколу засідання Комісії**.

У квітні та жовтні 2016 року **списано** за субрахунком 113 інші необоротні матеріальні активи (непридатні меблі та інвентар) на суму **32,8 тис. грн** (підстава – акти про списання № 3 від 11.04.2016 і № 9 від 31.10.2016), при цьому необхідні процедури, передбачені Постановою № 1314, не застосовувалися, а саме: **не проведено інвентаризацію, та, відповідно, не складено акти інвентаризації і не складено протоколи засідання комісії зі списання**.

Рекомендація 13. Для забезпечення правильності операцій по списанню необоротних активів Держгеонадрам рекомендується чітко дотримуватись вимог чинних нормативно-правових актів, зокрема **Постанови № 1314**.

Надходження інших необоротних матеріальних активів первісною вартістю **84,5 тис. грн** відбулося внаслідок придбання Держгеонадрами

⁹ Форма обліку № 5 "Звіт про рух необоротних активів" складається бюджетними установами для відображення вартості необоротних активів (за видами) бюджетної установи на початок і кінець року, їх рух протягом звітного року, дані про вартість необоротних активів, які надійшли бюджетній установі в звітному періоді, за джерелами їх надходження.

10 ноутбуків HP 250 (NOY18ES) 15.6" (за ціною менше 5,0 тис. грн.) на суму 49,9 тис. грн (без ПДВ) і 10 БФП Canon i-SENSYS MF 3010 A4 (копіювальні пристрої) (ціна – 3,5 тис. грн) на суму 34,6 тис. грн (без ПДВ). Видатки здійснені за KEKB 2210 "Предмети, матеріали, обладнання та інвентар".

Відповідно до видаткової накладної від 02.11.2016 № 333 комп'ютерна техніка закуплена на загальну суму **101,4 тис. грн (з ПДВ)**.

Під час оприбуткування в листопаді 2016 року товарно-матеріальних цінностей Держгеонадрами в **недотримання вимог Плану рахунків № 611** застосовано **неправильну кореспонденцію** субрахунків бухгалтерського обліку (табл. 6).

Таблиця 6

Застосовування кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку

Відображення операції Держгеонадра		Типова кореспонденція субрахунків
		Дт 142-Кт 675 – 101,4 тис. грн
Дт 113 – 84,5 тис. грн	Кт 364 – 101,4 тис. грн	Дт 811-Кт 402 – 101,4 тис. грн
Дт 811 – 16,9 тис. грн		після введення в експлуатацію
		Дт 113-Кт 142 – 101,4 тис. грн
Дт 811 – 84,5 тис. грн	Кт 401 – 84,5 тис. грн	Дт 402Кт 401 – 101,4 тис. грн

При проведенні вказаних операцій Держгеонадрами **не враховувалися вимоги пункту 5 розділу II НП(С)БО 121 і пункту 3 розділу III Методичних рекомендацій № 11 "Основні засоби"** – до складу первинної вартості об'єкта основних засобів **не включено суму ПДВ у розмірі 16,90 тис. гривень**. Це призвело до **заниження первісної вартості інших необоротних матеріальних активів** (рядок 132 форми № 1 "Баланс" станом на 01.01.2017) і відповідно – **заниження їх балансової (залишкової) вартості**.

В ході аудиту встановлено, що в **недотримання Закону № 996 (пункт 1 статті 9), Плану рахунків № 611 і наказу Мінфіну від 13.09.2016 № 818¹⁰**, при здійсненні господарських операцій, зокрема, введення в експлуатацію основних засобів, первинні документи, а саме **акти введення в експлуатацію** придбаної комп'ютерної техніки, яка використовується, – **не склалися**.

Таким чином, зазначене обладнання повинно обліковуватися на субрахунку 142 "*Капітальні інвестиції інші необоротні матеріальні активи*", а не на субрахунку 113 "*Малоцінні необоротні матеріальні активи*", і у формі № 1 "Баланс" повинно відображатися у рядку 140 "*Незавершені капітальні інвестиції в необоротні активи*". Держгеонадра у формі № 1 "Баланс" відобразила придбання цього обладнання як "*Інші необоротні матеріальні активи*", **чим не дотримувались вимоги Порядку № 44**.

Рекомендація 14. При оприбуткуванні необоротних активів Держгеонадрам рекомендується чітко дотримуватись вимог чинних нормативно-правових актів, зокрема НП(С)БО 121 і Плану рахунків № 611 і

¹⁰ Затверджено типові форми з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.10.2016 за № 1336/29466.

Порядку № 44. Крім того, доцільно враховувати Методичні рекомендації № 11 "Основні засоби".

Як встановлено аудитом, станом на 01.01.2016 і на 01.01.2017 **основні засоби** вартістю **8 045,5 тис. грн (82,0 відс.** загальної суми основних засобів) **перебували на відповідальному зберіганні.**

Основні засоби – комп'ютерне обладнання для запровадження автоматизованої системи обліку артезіанських свердловин вартістю 8 045,5 тис. грн в експлуатацію не вводилося, відповідно – **акти введення в експлуатацію не склалися.**

Згідно з Довідкою про матеріальні цінності, які передані на відповідальне зберігання (додаток № 19 до річної фінансової звітності), станом на 01.01.2017 на безстрокове відповідальне зберігання ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України" (за договором від 25.12.2012 б/н і додатковими угодами від 01.04.2013 № 1 та від 31.12.2013 № 2) передані матеріальні цінності (необоротні активи) Держгеонадр на загальну суму 8 045,5 тис. гривень.

Договір підписано директором департаменту геології Держгеонадра Беньком В.М. (діяв на підставі довіреності від 16.10.2012 № 41, виданої Головою Держгеонадр Проскураковим О.А.) і в. о. директора ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України" Вдовенко О.В. та діє (у редакції додаткової угоди від 31.12.2013 № 2, пункт 9.1) до повного виконання сторонами своїх зобов'язань, терміном зберігання – до письмового запитання Держгеонадрами – поклажедавцем.

На зберігання передано обладнання, найменування та кількість якого зазначено в проекті Акта прийому-передачі, що є додатком до договору (пункт 1.2). Вартість переданого майна у договорі не вказана. Відповідно до Акта прийому-передачі передано 399 одиниць обладнання на загальну суму **9 654,7 тис. грн** (з ПДВ – 1 609,1 тис. гривень).

При цьому згідно з вимогами пункту 4¹¹ розділу I "Загальні положення" НП(С)БО 121 і Плану рахунків № 611 обладнання, яке не введено в експлуатацію, повинно відображатися на субрахунку 141 "Капітальні інвестиції в основні засоби", а не на субрахунку 104.

Рекомендація 15. При обліку необоротних активів, які не введено в експлуатацію, Держгеонадрам рекомендується чітко дотримуватись вимог НП(С)БО 121 і Плану рахунків № 611. Крім того, необхідно провести інвентаризацію основних засобів (комп'ютерне обладнання) вартістю 8 045,5 тис. грн на предмет їх фактичної наявності та вирішити питання щодо їх введення в експлуатацію або реалізації.

Слід зазначити, що на звернення контрольної групи Рахункової палати щодо перевірки наявності вказаного вище обладнання керівництво Держгеонадр не забезпечило проведення його огляду. Крім того, у 2016 році

---

¹¹ Незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи – придбання об'єктів необоротних матеріальних активів, введення яких в експлуатацію на дату балансу не відбулося (із змінами, внесеними згідно з наказом Мінфіну № 1163 від 25.11.2014).

інвентаризаційною комісією Держгеонадр не проведено інвентаризацію цього обладнання.

Таким чином, облік необоротних активів Держгеонадрами у 2016 році здійснювався в окремих випадках з недотриманням Закону № 996, НП(С)БО 121, Плану рахунків № 611 і Порядку № 44. Як наслідок, в обліку занижено вартість інших необоротних матеріальних активів на суму 67,6 тис. гривень. А також невірно відображено в обліку основних засобів суму 8 045,5 тис. грн, які не введено в експлуатацію. При цьому контрольній групі Рахункової палати не надано можливості перевірити наявність основних засобів, які знаходяться на відповідальному зберіганні в ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України".

2.5 Аудит запасів

Відповідно до даних форми № 1 "Баланс" станом на 01.01.2016 вартість запасів становила 165,9 тис. гривень. Протягом 2016 року відбулося надходження запасів на суму 298,3 тис. грн і вибуття на суму 149,6 тис. гривень. У результаті станом на 01.01.2016 залишок запасів становив 314,6 тис. гривень.

При перевірці узгодженості даних форми № 1 "Баланс" і реєстрів синтетичного обліку матеріалів і продуктів харчування та малоцінних і швидкозношуваних предметів встановлено, що обсяги запасів на початок і кінець 2016 року в формі № 1 "Баланс" узгоджуються з даними книги "Журнал-головна" (табл. 7).

Таблиця 7

Облік запасів у 2016 році

тис. грн

Субрахунок	Залишки на початок року	Надійшло	Вибуло	Залишки на кінець року
234 Господарські матеріали і канцелярське приладдя	165,9	288,7	149,6	305,0
221 Малоцінні та швидкозношувані предмети	-	9,6	-	9,6
РАЗОМ	165,9	298,3	149,6	314,6

У недотримання вимог Інструкції № 68 та Плану рахунків № 611 облік придбання запасів у Держгеонадрах вівся в МО № 4.2 "Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими дебіторами" із застосуванням кореспонденції рахунків Кт 364.2 Дт 234, хоча при зіставленні дат оплати та отримання запасів встановлено, що передоплата не здійснювалась. Отже, облік запасів необхідно було вести за субрахунком 675 "Розрахунки з іншими кредиторами" і відображати в МО № 6 "Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими кредиторами".

Аудитом встановлено, що за даними МО № 4.2 та первинних документів на субрахунку 221 "Малоцінні та швидкозношувані предмети" обліковувались товарно-матеріальні цінності (господарські матеріали) вартістю 9,6 тис. грн, які відповідно до вимог Плану рахунків № 611 підлягають оприбуткуванню на

субрахунку 234 "Господарські матеріали і канцелярське приладдя".

На субрахунку 234 обліковувались придбані канцтовари та приладдя на суму 265,3 тис. грн, конверти та грамоти – 8,6 тис. грн, бланки – 14,8 тис. гривень.

Водночас аудитом встановлено, що в недотримання положень пункту 8 розділу II Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 "Запаси" (далі – НП(С)БО 123)¹² і неврахування пункту 5 розділу II Методичних рекомендацій № 11 "Облік запасів" при відображенні в обліку запасів до їх первісної вартості не включались суми непрямих податків (які не відшкодовуються), а саме сума ПДВ, чим знижено первісну вартість запасів на 36,0 тис. грн, що призвело до викривлення інформації щодо первісної вартості запасів у фінансовій звітності (форма № 1 "Баланс" (рядок 150) і форма № 6 "Звіт про рух матеріалів і продуктів харчування").

Водночас Держгеонадрами не враховувались положення Методичних рекомендацій № 11 "Облік запасів", а саме, матеріально відповідальними особами не вівся облік запасів за місцем зберігання (знаходження) в книзі складського обліку запасів за одиницями обліку та кількістю. Відповідно, в 2016 році працівниками бухгалтерської служби не здійснювалась звірка фактичної наявності запасів із записами у книзі та даними бухгалтерського обліку.

Рекомендація 16. Для забезпечення достовірного обліку запасів рекомендується: дотримуватися вимог Плану рахунків № 611 і НП(С)БО 123, враховуючи Методичні рекомендації № 11 "Облік запасів".

2.6 Аудит залишків на позабалансових рахунках

Аудит залишків на позабалансових рахунках проведено вибіркоким способом.

Інформація щодо результатів аудиту обліку на позабалансових рахунках Держгеонадр наведена в табл. 8.

Таблиця 8

Результати аудиту обліку на позабалансових рахунках Держгеонадр

тис. грн

Рахунок	Залишок на 01.01.2016 (форма № 1)	За даними аудиту	Залишок на 01.01.2017 (форма № 1)	За даними аудиту
01 "Орендовані необоротні активи"	–	1 170,9	306,3	1 170,9
02 "Активи на відповідальному зберіганні"	–	278,3	–	306,3
08 "Бланки документів суворої звітності"	57,4	–	156,9	–
Всього	57,4	1 449,2	463,2	1 477,2

У ході аудиту виявлено, що дані, приведені в фінансовій звітності Держгеонадр (форма № 1 "Баланс"), не підтверджуються даними книги "Журнал-головна" та жодним із меморіальних ордерів.

¹² Затверджено наказом Мінфіну від 12.10.2010 № 1202, зареєстрованим в Мін'юсті 01.11.2010 за № 1017/18314.

Держгеонадрами із недотриманням вимог Плану рахунків № 611 не відображено на позабалансовому рахунку 01 "Орендовані необоротні активи" станом на 01.01.2016 та станом на 01.01.2017 вартість орендованих площ у сумі **1 170,9** тис. гривень. Крім того, не враховані положення пункту 1 розділу IV "Облік основних засобів в оренді" Методичних рекомендацій № 11, яким передбачено, що отримані в операційну оренду активи відображаються на позабалансовому рахунку бухгалтеру за вартістю, зазначеною в договорі про оренду.

Довідково. Аудитом встановлено, що на початок та кінець 2016 року не відображено на позабалансовому рахунку 01 балансову вартість майна (приміщення), яке Держгеонадра орендувало на підставі договору оренди № 5984 від 21.10.2011 (з урахуванням внесених змін від 12.05.2015) з Регіональним відділенням фонду державного майна України по м. Києву. Згідно з Актом оцінки станом на 20.04.2011 вартість майна становить 1 170,9 тис. гривень. Акт приймання-передачі орендованого майна складено 21.10.2011.

Таким чином, Держгеонадрами недотримано положення Закону № 996 щодо повноти висвітлення в фінансовій звітності інформації про фінансове становище та результати діяльності підприємства.

Аудитом встановлено, що відповідно до даних книги "Журнал-головна" і МО № 16 станом на 01.01.2016 на позабалансовому рахунку 02 "Активи на відповідальному зберіганні" обліковувалися товарно-матеріальні цінності загальною вартістю 278,3 тис. грн у кількості 377 одиниць (19 кондиціонерів, домашній кінотеатр, 52 крісла, 19 ноутбуків, одне розп'яття, чотири телевізори, п'ять холодильників, чотири сейфи тощо).

Протягом 2016 року, як це відображено в МО № 16 за липень, жовтень та листопад, на відповідальне зберігання, згідно з п'ятьма договорами, прийнято ТМЦ у кількості 17 одиниць на загальну суму **24,6** тис. гривень.

При цьому аудитом встановлено, що згідно з договором відповідального зберігання від **22.12.2015** № 1 Держгеонадра прийняла на зберігання від ДП "Український державний геологорозвідувальний інститут" 11 стендів на загальну суму **3,4** тис. грн, які станом на 01.01.2016 на облік не поставлено.

У ході аудиту встановлено, що станом на 01.01.2016 на позабалансовому рахунку 08 "Бланки документів суворої звітності" обліковувалося 37,81 тис. марок (вартістю 57,4 тис. грн), протягом року придбано 82,5 тис. марок, списано – 62,81 тис. марок, станом на 01.01.2017 обліковується 57,5 тис. марок (156,9 тис. грн), які відповідно до **Порядку** бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ, затвердженого **наказом** Мінфіну від 02.04.2014 № 372 (далі – **Наказ № 372**), не є бланками суворої звітності, а є грошовими документами та повинні обліковуватись тільки на субрахунку 331 (марки, у т.ч. надруковані на поштових конвертах).

У ході аудиту також встановлено, що в **недотримання вимог Інструкції № 68** Держгеонадрами облік даних позабалансового рахунку 01, а саме орендованих необоротних активів, в узагальнюючому реєстрі книги "Журнал-головна" не вівся.

У недотримання вимог частині 1 статті 11 розділу IV Закону № 996 і Порядку № 44 фінансова звітність у частині обліку на позабалансових рахунках Держгеонадр не відповідає даним бухгалтерського обліку.

Рекомендація 17. Держгеонадрам рекомендується забезпечити дотримання вимог Закону № 996, Плану рахунків № 611 та Інструкції № 68 в частині обліку даних на позабалансових рахунках з урахуванням вимог Наказу № 372 і Порядку № 44.

Держгеонадрами при веденні обліку на позабалансових рахунках допущено недотримання вимог Закону № 996, Інструкції № 68, Порядку № 44 і Плану рахунків № 611, а також не враховані Методичні рекомендації № 11.

Зокрема, Держгеонадрами у формі № 1 "Баланс" не відображено на позабалансовому рахунку 01 вартість орендованих активів у сумі 1 170,9 тис. грн станом на 01.01.2016 і станом на 01.01.2017. При цьому активи, передані на відповідальне зберігання відображалися невірно. Крім того, станом на 01.01.2017 на позабалансовому рахунку 08 обліковувалися поштові марки, як бланки документів суворой звітності.

2.7 Розкриття інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності

Вимоги до розкриття елементів річної фінансової та бюджетної звітності визначаються **Порядком № 44**, а також **національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі**.

Відповідно до пункту 2.4 Порядку № 44 розкриття елементів фінансової та бюджетної звітності здійснюється у **Пояснювальній записці та формах щодо розкриття елементів фінансової і бюджетної звітності**.

При цьому відповідно до **національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі** інформація, що підлягає розкриттю, наводиться безпосередньо у фінансовій звітності або у примітках¹³ до неї.

Аудитом встановлено, що з **недотриманням вимог розділу VII "Розкриття інформації про основні засоби у примітках до фінансової звітності" НП(С)БО 121 у пояснювальній записці за 2016 рік Держгеонадрами не наведено інформації щодо:**

- діапазону строків корисного використання основних засобів (мінімальні та максимальні);
- вартості об'єктів основних засобів, що тимчасово не використовуються, тощо.

Водночас, в недотримання пункту 2 розділу V Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 123

¹³ Примітки до фінансової звітності – сукупність показників і пояснень, яка забезпечує деталізацію і обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі.

"Запаси", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202, Держгеонадрами у примітках до фінансової звітності за 2016 рік не наведено інформації щодо методів оцінки запасів.

Крім того, в недотримання пункту 2 розділу IV Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 "Виплати працівникам", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2011 № 1798, інформацію про суми виплат при звільненні працівників у примітках до фінансової звітності не наведено.

Рекомендація 18. З метою розкриття інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності, Держгеонадрам рекомендується чітко дотримуватись вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі.

Слід зазначити, що з 01.01.2017 набрало чинності Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 "Подання фінансової звітності", затверджене наказом Мінфіну від 28.12.2009 № 1541 (у редакції наказу Мінфіну від 24.12.2010 № 1629), в якому міститься вимога щодо відображення у примітках до фінансової звітності інформації про види та обсяги операцій пов'язаних сторін¹⁴ та характер відносин між такими пов'язаними сторонами.

Так, Держгеонадра в 2016 році здійснило закупівлю геологорозвідувальних робіт із розвитку мінерально-сировинної бази на суму 68 826,3 тис. грн у підприємств (установ, організацій), які перебувають у сфері управління Держгеонадр.

Рекомендація 19. У зв'язку із значним обсягом операцій із пов'язаними сторонами Держгеонадрам рекомендується звернути увагу, що з 01.01.2017 інформація про види та обсяги операції з пов'язаними сторонами у фінансовій звітності та характер відносин між такими пов'язаними сторонами має відображатися в примітках до фінансової звітності.

Таким чином, у фінансовій звітності Держгеонадр за 2016 рік не повною мірою відображена інформація, яка є суттєвою для користувачів цієї звітності, зокрема щодо сум виплат при звільненні працівників, а також детальної інформації щодо основних засобів і запасів.

ВИСНОВКИ

1. Державною службою геології та надр України забезпечено виконання Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" у частині реалізації бюджетних програм за КПКВК 2404010 "Керівництво та управління у сфері геологічного вивчення та використання надр" на рівні 99,2 відс. і за КПКВК 2404020 "Розвиток мінеральної сировинної бази" в повному обсязі.

---

¹⁴ Серед іншого пов'язаними сторонами є: суб'єкт господарювання, який належить до сфери управління суб'єкта державного сектору, та суб'єкт державного сектору, у сфері управління якого перебуває цей суб'єкт господарювання.

Кошти державного бюджету в усіх суттєвих аспектах використані на цілі, визначені Законом України "Про Державний бюджет України на 2016 рік". Фінансово-господарські операції переважно проведені відповідно до вимог законодавчих і нормативно-правових актів, які регулюють використання бюджетних коштів.

Фінансова та бюджетна звітність у Держгеонадрах станом на 01.01.2017 була складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності в рамках звітування згідно з концептуальною основою достовірного подання, сформована з дотриманням вимог, встановлених Порядком № 44.

Разом з тим під час проведення фінансового аудиту встановлено окремі факти недотримання Порядку застосування Плану рахунків № 611, і не враховані положення Порядку № 44 і НП(С)БО 121, у частині повноти та достовірності висвітлення в фінансовій звітності інформації про фінансове становище і результати діяльності підприємства.

Загальна сума встановлених порушень становила 9 522,7 тис. грн, з них сума порушень, що призвела до викривлення звітності за окремими її статтями, – 9 520,5 тис. грн, але ці порушення на суму балансу (форма № 1) суттєво не вплинули.

Зазначене вище дало підстави Рахунковій палаті для надання модифікованого (умовно-позитивного) висновку щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат і щодо фінансової та бюджетної звітності.

2. Створена в Держгеонадрах система внутрішнього контролю не функціонувала на належному рівні. Превентивному контролю приділялася недостатня увага, а також не надавалися висновки щодо функціонування системи внутрішнього контролю та рекомендації для її удосконалення.

Аудитом проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів засвідчено, що інвентаризація в Держгеонадрах у 2016 році в деяких випадках проводилась із недотриманням вимог чинного законодавства.

Зокрема, при відображенні результатів інвентаризації не дотримані окремі вимоги Наказу № 572 і Положення № 879 (пункти 11, 18 і 19 розділу II), зокрема:

➤ у протоколі інвентаризаційної комісії зазначено первісну вартість необоротних активів, а не їх балансову вартість;

➤ застосована форма "Інвентаризаційний опис інших необоротних матеріальних активів та запасів", а саме додаток 5 до Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ, яка втратила чинність ще в 2014 році;

➤ не заповнені розписки та відсутній підпис матеріально відповідальної особи з підтвердженням, що перевірка активів відбулася в її присутності;

➤ відсутні відмітки бухгалтерської служби про перевірку цін, таксування та підрахунки результату за підписами осіб, які проводили цю перевірку;

➤ не проводилась інвентаризація товарно-матеріальних цінностей первісною вартістю 8 045,5 тис. грн, які перебувають на відповідальному зберіганні у ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України" відповідно до договору від 25.11.2012 б/н;

➤ інвентаризаційні описи на орендовані необоротні активи (приміщення вартістю 1 170,9 тис. грн) не складались і, відповідно, їх інвентаризація не проводилась.

Крім того, мають місце випадки, коли кількість днів, за які нарахована заробітна плата в розрахунково-платіжних відомостях, не відповідає даним обліку робочого часу в табелях, при цьому коригуючі табелі структурними підрозділами Держгеонадр протягом 2016 року не складались, а коригування іноді здійснювалось у приписах до табелів наступного місяця. Зазначене свідчить про відсутність належного контролю відділу з управління персоналом Держгеонадр за обліком використання робочого часу, що призводить до помилок при нарахуванні заробітної плати. При цьому не враховано положень Наказу № 489 у частині застосування форм обліку використання робочого часу.

3. Аудит засвідчив, що у 2016 році організація і ведення бухгалтерського обліку в Держгеонадрах здійснювалися з недотриманням окремих вимог Закону № 996, Інструкції № 68, Плану рахунків № 611, не враховані Методичні рекомендації № 11. Зокрема, облікова політика Держгеонадр не погоджена з Мінприроди, а додаткова система рахунків, яка використовується Держгеонадрами, не затверджена.

3.1. Аудит ведення обліку розрахунків з оплати праці засвідчив, що мали місце факти відсутності тотожності даних бухгалтерського обліку даним бюджетної і фінансової звітностей, що є недотриманням вимог Закону № 996, Плану рахунків № 611, Інструкції № 68 і Порядку № 44.

Крім того, встановлено факти застосування неправильної кореспонденції субрахунків при відображенні нарахування допомоги з тимчасової непрацездатності за рахунок фонду соціального страхування та утримання військового збору. Зазначене не призвело до викривлення фінансової звітності.

В окремих випадках при розрахунках з оплати праці не дотримано Закону № 889 і статей 121 і 127 КЗпП, що спричинило неправильне нарахування посадових окладів, надбавок за ранг, вислугу років, високі досягнення, мають місце факти зайво нарахованої заробітної плати (на 0,9 тис. грн) і недонараховано 6,0 тис. гривень. Ці порушення виправлено під час аудиту.

Під час розгляду документів для призначення допомоги з тимчасової непрацездатності, у зв'язку з вагітністю та пологами Держгеонадрами не дотримано вимог Закону № 1105.

Зокрема:

✓ документи для призначення цієї допомоги **систематично** розглядалися пізніше десяти днів з дня їх надходження: наприклад, протоколом комісії із загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням,

від 22.03.2016 № 3 на оплату днів тимчасової непрацездатності подано лікарняний лист від 13.11.2015 № 808699;

✓ показники дебіторської і кредиторської заборгованості з виплати допомоги з тимчасової непрацездатності, у зв'язку з вагітністю і пологами та на поховання, що відображені у фінансовій звітності на кінець року (5,2 тис. грн), не відповідають даним книги "Журнал-головна" (7,4 тис. гривень).

Крім того, Комісією не проводились засідання щонайменше два рази на місяць, як це передбачається пунктом 4.1 Положення про комісію (уповноваженого) із соціального страхування підприємства, установи, організації, затвердженого постановою правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 23.06.2008 № 25, яка зареєстрована в Мін'юсті 14.07.2008 за № 636/15327.

3.2. Облік необоротних активів Держгеонадрами у 2016 році здійснювався в окремих випадках з недотриманням Закону № 996, НП(С)БО 121, Плану рахунків № 611 і Постанови № 1314.

Як наслідок, в обліку занижено вартість інших необоротних матеріальних активів на суму 67,6 тис. грн, а також неправильно відображено основні засоби обладнання на суму 8 045,5 тис. грн, які не введені в експлуатацію та перебувають на відповідальному зберіганні ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України".

Зокрема:

- не відображено ПДВ як суму непрямих податків, що є складовою первинної вартості об'єкта основних засобів, у розмірі 16,90 тис. грн;

- комп'ютерне обладнання вартістю 8 045,5 тис. грн, придбане у 2012 році для запровадження автоматизованої системи обліку артезіанських свердловин, яке до цього часу не введено в експлуатацію, перебуває на відповідальному зберіганні та обліковується Держгеонадрами за формою № 1 "Баланс" як "Основні засоби" (код рядка 120), а повинно обліковуватися як "Незавершені капітальні інвестиції в необоротні активи" (код рядка 140);

- комісією зі списання не проведено всіх необхідних процедур і не оформлено всіх необхідних документів про списання майна.

Ці порушення вказують на необхідність проведення Держгеонадрами навчання із застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі працівниками відділу оплати праці та бухгалтерського обліку.

3.3. Аудит засвідчив, що облік запасів у 2016 році Держгеонадрами в окремих випадках також здійснювався з недотриманням Закону № 996, пункту 8 розділу II НП(С)БО 123, Інструкції № 68 і Плану рахунків № 611. Зокрема:

- при відображенні в обліку запасів до їх первісної вартості не включались суми непрямих податків, які не відшкодовуються (сума ПДВ), через що первісна вартість запасів була занижена на 36,0 тис. грн;

- облік придбання запасів вівся у меморіальному ордері № 4.2 "Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими дебіторами", а потрібно –

у меморіальному ордері № 6 "Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими кредиторами", оскільки передоплата не здійснювалася;

- працівниками бухгалтерської служби не здійснювалася звірка фактичної наявності запасів із записами у книзі та даними бухгалтерського обліку.

3.4. Аудитом встановлено, що Держгеонадрами не видавались кошти (аванс) для здійснення поточних витрат під час службових відряджень за наявності наказів про відрядження, що є недотриманням вимог Постанови № 98 та Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон.

Крім того, всупереч вимогам зазначеної Інструкції (пункт 1 розділу II) у наказах Держгеонадр на відрядження не вказується пункт призначення, куди відряджається працівник, а зазначаються лише назви районів та областей. При цьому в табелях обліку використання робочого часу не відображено днів, у які працівники перебували у відрядженні.

3.5. Аудит засвідчив, що при веденні обліку на позабалансових рахунках Держгеонадрами у 2016 році допускалося недотримання вимог Закону № 996, Інструкції № 68, Порядку № 44 і Плану рахунків № 611, а також не враховані Методичні рекомендації № 11.

Зокрема, Держгеонадрами у формі № 1 "Баланс" не відображено на позабалансовому рахунку 01 вартості орендованих активів у сумі 1 170,9 тис. грн станом на 01.01.2016 і 01.01.2017. При цьому активи, передані на відповідальне зберігання, відображались неправильно. Крім того, станом на 01.01.2017 на позабалансовому рахунку 08 обліковувалися поштові марки як бланки документів суворої звітності, що не відповідає положенням Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ, затвердженого наказом Мініфіну від 02.04.2014 № 372, і статті 21 Закону України від 04.10.2001 № 2759-III "Про поштовий зв'язок".

4. Держгеонадрами не укладено колективного договору, передбаченого Законом № 3356 і статей 11 і 12 КЗпП.

Неврахування вимоги статті 12 Закону № 504 у період 2004–2014 років призвело, за умови підвищення посадових окладів, до додаткових навантажень на фонд оплати праці у 2016 році. Зокрема, із десяти охоплених вибіркою працівників п'яти особам компенсовано більше ніж по 70 календарних днів невикористаної відпуски за минулі періоди роботи (2004–2014 роки) на загальну суму 93,16 тис. гривень.

5. У фінансовій звітності Держгеонадр за 2016 рік неповною мірою відображена інформація, яка є суттєвою для користувачів цієї звітності, зокрема щодо сум виплат при звільненні працівників, а також детальна інформація про основні засоби і запаси.

Аудитом встановлено, що у пояснювальній записці за 2016 рік Держгеонадрами не наведено інформації про діапазон строків корисного використання основних засобів (мінімальні та максимальні) і вартість об'єктів основних засобів, які тимчасово не використовуються, що є недотриманням

вимог розділу VII "Розкриття інформації про основні засоби у примітках до фінансової звітності" НП(С)БО 121.

Держгеонадрами у примітках до фінансової звітності за 2016 рік не надано інформації про методи оцінки запасів, що є недотриманням пункту 2 розділу V НП(С)БО 123.

Крім того, не дотримано пункту 2 розділу IV Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 "Виплати працівникам", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2011 № 1798: у примітках до фінансової звітності не наведено інформації про суми виплат при звільненні працівників.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Інформацію про результати фінансового аудиту Державної служби геології та надр України надіслати **Верховній Раді України**.

2. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінету Міністрів України**.

3. Рішення Рахункової палати надіслати **Міністерству екології та природних ресурсів** і рекомендувати вирішити питання використання Держгеонадрами комп'ютерного обладнання, придбаного для запровадження автоматизованої системи обліку артезіанських свердловин, вартістю 8 045,5 тис. грн, яке перебуває на безстроковому відповідальному зберіганні ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України" з грудня 2012 року.

4. Звіт про результати фінансового аудиту Державної служби геології та надр України і рішення Рахункової палати надіслати **Державній службі геології та надр України** і рекомендувати:

➤ *дотримуватись вимог:*

✓ *Закону № 504 (статті 12) з метою забезпечення недопущення додаткових витрат державного бюджету на оплату праці;*

✓ *Закону № 3356 і КЗпП (статей 11 і 12) у частині укладання колективного договору;*

✓ *Закону № 889, КЗпП (статей 121 і 127) при розрахунках з оплати праці;*

✓ *Закону № 996, Плану рахунків № 611 та Інструкції № 68 і Порядку № 44 щодо ведення обліку розрахунків з оплати праці;*

✓ *і враховувати рекомендації Наказу № 489 і наказу Держгеонадр від 06.05.2011 № 20 у частині застосування типових форм для обліку робочого часу;*

✓ *Закону № 1105 у частині забезпечення правильного та своєчасного нарахування оплати за дні тимчасової непрацездатності;*

✓ *частини 1 статті 11 Закону № 996 і пунктів 1.2 і 1.4 Порядку № 44 у частині дебіторської та кредиторської заборгованості;*

✓ *Постанови № 98, Інструкції № 59 і Наказу № 841 у частині забезпечення працівників, відправлених у відрядження, авансами;*

✓ *Плану рахунків № 611, Постанови № 1314 і НП(С)БО 121 у частині розкриття інформації про основні засоби у примітках до фінансової звітності, обліку та нарахування зносу необоротних активів, враховуючи Методичні рекомендації № 11;*

✓ *Закону № 996, Плану рахунків № 611 та Інструкції № 68 у частині обліку даних на позабалансових рахунках з урахуванням вимог Наказу № 372 і Порядку № 44;*

✓ *НП(С)БО 123, Наказу № 572 при обліку та оформляти облікові документи запасів, враховуючи Методичні рекомендації № 11;*

✓ *Наказу № 572 і Положення № 879 при проведенні та оформленні результатів інвентаризації активів і зобов'язань;*

➤ ***забезпечити:***

- дієве функціонування системи внутрішнього контролю із застосуванням Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджених наказом Мінфіну від 14.09.2012 № 995;

- погодження облікової політики з Міністерством екології та природних ресурсів України;

- затвердження додаткової системи рахунків;

- укладання колективного договору, як це передбачено Законом № 3356 та статтями 11 і 12 КЗпП;

- навчання працівників відділу оплати праці та бухгалтерського обліку щодо застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі;

- проведення інвентаризації комп'ютерного обладнання вартістю 8 045,5 тис. грн, яке перебуває на безоплатному відповідальному зберіганні ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України", на предмет його фактичної наявності;

- вирішення питання введення в експлуатацію комп'ютерного обладнання, придбаного для запровадження автоматизованої системи обліку артезіанських свердловин;

- тотожність даних бухгалтерського обліку даним бюджетної і фінансової звітностей.

Член Рахункової палати

В.П. Пилипенко